

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XVI. NÚMERO 358

1 DE MARÇ DE 1997

PREU: 200 PTS

Txetxènia

Masjadov assumeix la presidència

El primer president de Txetxènia després de la guerra, Aslan Masjadov, assumí la setmana passada el seu càrrec amb la promesa de realitzar el somni independentista pel qual els seus antecessors i contemporanis lluitaren contra Rússia. Masjadov, un excoronel de la artilleria soviètica que liderà els rebels separatistes en la seva lluita contra les forces russes enviades el desembre de 1994 per someter-los, també va prometre enfortir la religió musulmana i afrontar l'onada criminal a la nació. "Ara és el deute de tots i cada un de nosaltres de complir les esperances dels nostres antecessors", va dir Masjadov als txetxens i als representants rusos que eren al Parlament de Grozni.

Ha estat espectacular la victòria de la petita Txetxènia contra la gran Rússia en la lluita per la seva independència. Si els onze milions de catalans, ajudats dels bascos i gallegos, lluitam només amb la meitat de la força que han emprat el txetxens, la nostra independència està assegurada. **Redacció.** Ω

SUMARI

- 2 Foc i fum
- 3 L'esperit republicà
- 4 Informe Lingüístic de l'article de Josep Palou (III)
- 5 L'autèntica autonomia
- 6 L'antifranquisme a Mallorca
- 7 M. López Crespi, dos premis de poesia
- 8 Nació i Història
- 9 El descrèdit de la democràcia
- 10 Comitè de defensa per la llibertat d'expressió
- 11 La màfia a Mallorca
- 12 Objeció de consciència
- 13 Memòria dels agermanats
- 14 ETA i l'odi
- 15 La religió
- 16 Espanya és un mal negoci
- 17 Malfeineria, peresa, ociositat
- 18 Petits anuncis
- 19 El record i l'ensomni
- 20 La cuina de na Tonina
- 21 Què ja sabeu comunicar-vos amb els altres?
- 22 L'església i l'Estat
- 23 L'ecologia i nacionalisme
- 24 Solidaris i insolidaris

Cent sacerdots demanen a l'Església que admiteixi que Catalunya és una nació

Barcelona.- Un centenar de sacerdots i laics de les vuit diòcesis catalanes han signat un **Missatge als cristians de Catalunya** en el que manifesten la necessitat que l'Església Catòlica reconeixi "la realitat de Catalunya com a poble i com a nació", encara que no tinguí una estructura d'Estat. Els signants demanen que el nou arquebisbe de Tarragona, que substituirà a Ramon Torrella, sia conseqüència d'aquest reconeixement de Catalunya per la Santa Seu.

Els signants demanen que l'Església catalana tinguí "una personalitat jurídica pròpia" i que no estigui "mediatitzada" per la Conferència Episcopal Espanyola, i asseguruen que durant la celebració del Concili Provincial de la Tarraconense han patit "manifestacions repetides d'incomprensió i animadversió".

Els signants demanen, en el mateix missatge,

que "Se consideri el desmembrament de la diòcesi de Lleida i que no es consumeixi el transpàs a la diòcesi de Barbastro-Monzon de les parròquies de la Franja que hi han de passar l'any 1998 i que són en la seva majoria de parla catalana. No creiem que sien raons pastorals les que aconsellen separar del bisbat de Lleida unes parròquies que n'han format part des de temps immemorial". Les parròquies a que se refereix el missatge es troben dins l'Aragó, i se va acordar passar-les a una diòcesi aragonesa. Els signants demanen també que "el Papa inclogui la llengua catalana entre les moltes en que saluda als fidels "Urbi et Orbi" per Pasqua i per Nadal."

Entre els signants es troben el vicari general de Solsona, Ramon Alzina, i el president de la diputació de Lleida, Josep Grau. **Redacció.** Ω

**Especial dedicat a
LES BARRIADES QUE
CONFRONTEN AMB EL CARRER
D'INCA DE CIUTAT**

**Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05
i el vos enviarem cada quinze dies.**

L'EXEMPLE DE LA MATA DE JONC

Crònica - 292

"E se nengu me demana: "En Muntaner, quin és l'exempli de la mata de jonc?", jo li respon que la mata del jonc ha aquella força que, si tota la mata lligats amb corda ben forts, e tota la volets arrencar ensems, dicvos que deu hòmens, per bé que tiren, no l'arrencaran, ne encara con gaire més s'hi prengessen; e si en llevats la corda, de jonc en jonc la trencarà tota un fadrí de vuit anys, que sols un jonc no hi romandrà. E així seria d'aquests tres reis, que si entre ells havia devision neguna ne discòrdia, ço que Deus no vulla, fets conte que han de tals veïns que pensarien de consumir la un ab l'altre. Per que és mester que d'aquest pas se guarden; que mentre tots tres sien d'una valença, no temen tot l'altre poder del món, ans així com davant vos he dit, seran tots temps sobirans a llurs enemics.

RAMON MUNTANER

Comença a escriure la Crònica, segons ell mateix diu: En l'alqueria mia per nom Xivella, que és en l'Horta de València, l'any de l'encarnació de nostre senyor Déu Jesucrist mil tres-cents vint-e-cinc. Cal aconseguir per el nostre poble la unitat de **mata de jonc**. Cal que "tots tres sien d'una valença".

Llibres ben arribats

Ha arribat a la redacció de **L'ESTEL** la **Història social i política de la llengua catalana**, escrita per Francesc Ruiz, Rosa Sanz i Jordi Solé o Camardons, editat a València per l'editorial Tres i Quatre 1996. Un llibre que té aquesta virtut: discernir les causes de les conseqüències. O si volem dir-ho en col·loquial, exigir al lector, com exigeix també el sentit comú, que posi els bous davant el carro. La visió sociològica de la història és una novetat que cal saludar amb la millor de les benvingudes. Altrament, les nostres anàlisis no passaran d'apassionades cròniques d'almogàver. Ruiz, Sanz i Solé, com a bons observadors que són, s'han fixat en el gros, més que en el detall, més en la categoria que en la anèdota. S'han fixat en els processos socials que determinen mentalitats i

pedagògic basat en la recerca seriosa i compromesa alhora. La competència contrastada dels seus autors, ells mateixos investigadors perspicassos i il·lustrats, n'és el millor aval.

El treball que presenten no és limita a la síntesi documental de treballs anteriors, sinó que hi incorpora una bona dosi d'investigació pèr compte propi. Això mateix acreix encara més i més el valor d'aquesta **Història social i política de la llengua catalana**.

Qualsevol aproximació a l'estudi d'aquesta evolució històrica haurà de passar, a partir d'avui mateix, per les pàgines d'aquest manual. Però també qualsevol estudi d'aprofundiment haurà de partir dels contextos generals que dibuixa.

La reflexió social, vull insistir-hi, no pot desconectar-se del context social que estudia. Per

això, el llibre omple un buit: la història social de la llengua. O dit d'una altra manera: la història d'un procés de substitució lingüística. Que algú, demà o després demà, pugui estudiar la inversió del procés exigeix que la nostra gent, la comunitat lingüística catalana- prenga bona nota dels avatars que l'han portada al punt de descohesió interna actual. El reconeixement dels mecanismes i els ressorts que han impel·lit els catalanoparlants a abandonar la llengua -i els castellanoparlants a no aprendre el català- és imprescindible. Aquest llibre és, sens dubte, una peça pedagògica de primer ordre.

Aquest llibre, d'un contingut força treballat, té un valor afegit de primer ordre, que pot servir com a manual. En efecte, si alguna cosa ens manca avui, en el teixit intel·lectual dels Països Catalans, són els textos que permeten la divulgació: l'assaig

Toni Mollà Ω

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

Hem rebut el n. 20 de la revista INDEPENDÈNCIA òrgan d'opinió de "Nación Andaluza", un partit que, com diu la revista que edita, reclama la independència de d'Andalusia dels colonitzadors castellans. Per aconseguir mentalitzar a la gent de la necessitat de la seva independència, recomanen la lectura de 6 llibres: *Aina Andalusia, El Andaluz, Unidat didáctica para el segundo ciclo de la ESO, Andalucía, un país con historia, Bibliografía sobre andalucismo histórico i Diwan d'awgabio* (Divan de agravios). A una entrevista al president de "Nación Andaluza", Isidoro Moreno explica: Entre els intel·lectuals andalusos se dona una problemàtica de subsidiació. La majoria d'intel·lectuals andalusos estan subsidiats pels poders existents. Això suposa dependència i submissió. Molts dels intel·lectuals andalusos han estat i segueixen estant al servei dels sectors dominants. Hi ha una càrrega d'inercia ideològica de

tipus centralista i una sèrie de casos de paleo-marxisme que se planteja incompatible amb el nacionalisme andalús.

* Ens ha arribat el número del 31 de gener de la revista "Punt de Comunicació" de "Sa Nostra", on comunica que l'any 1996 varen guanyar 4.900 milions bruts, un 12,3% més que l'any 1995, i que l'entitat destinarà mil milions a obres socials i culturals a dins les Illes Balears. Se gastaran per protegir i defensar la natura de les Balears, per l'educació, per a projectes solidaris, per a manifestacions artístiques de tota índole, per a infraestructures, per fer arribar la cultura a tots els indrets, per contribuir al desenvolupament de la nostra societat... Llàstima que aquesta gent que comanda a "Sa Nostra" no pensin en promocionar la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, subvencionant o posant anuncis a les revistes i diaris escrits en català, i, llàstima que aquesta gent que té tants de

doblers no promocioni la independència de la nostra Pàtria, del lloc d'on treu totes aquestes ganàncies, què, de no ser explotada per l'Estat espanyol, encara donaria més ganàncies a "Sa Nostra" i a tots nosaltres. Que s'ho pensin els senyors de "Sa Nostra". Amb la independència, tendrem independència fiscal i podrem enviar el Banc d'Espanya a fer punyetes. Amén.

* Que això és una utopia? En tres anys -1990, 1991 i 1992- Europa ha vist nèixer 14 nous estats com a conseqüència de l'assoliment de la independència de nacions que estaven submergides o integrades a la força dins estats multinacionals i s'ha demostrat a bastament que aquests suposats "russos", "iugoslavs" o "txecoslovacs" només esperaven la primera ocasió per esdevenir públicament el que eren, és a dir, estonians, croats o eslovacs. Mentrestant, altres estats, Bèlgica, el Canadà, la Gran Bretanya, Itàlia o Espanya, tremolen per mantenir la seva unitat nacional.

* Alguns forasters i fatxes de per aquí contenen aquest acudit anticatalà: **Tres mosques queden a la cafeteria abans de marxar de vacances.**

Jo me'n vaig al Marroc.

Jo a Benidorm.

Dons jo, a la Costa Brava.

Queden de veure's d'ací a un mes per contar-se com s'ho han passat. Al més, hi torna la del Marroc i al poc temps la de Benidorm, però passen els dies i les setmanes i la de la Costa Brava no tornava. A la fi, als dos mesos d'anar-se'n, torna tota mustia, amb les ales fetes malbé, les antenes doblegades etc...

Però, al·lota, que t'ha succeït, que vens d'aquesta manera?

Doncs que en arribar a la Costa Brava, caigui dins la carterera d'un català, i fins als dos mesos no ha tornat a obrir-la.

Doncs bé, vivint segregats per lladres, els mateixos que van ensorrar imperis i races de tot un continent (Ameríndia), que ens furten sempre que poden tot allò que els tempta per gastar-s'ho en llurs corrupcions i megalomanies, allò que hauríem de dur a la carterera és un cademat. Què n'és de dur de conviure amb aquests pispes professionals (els polítics i els

colonitzadors espanyolistes). El cademat que ens val, té, fins i tot, un nom propi: la força, l'autodisciplina, la claretat i la senzillesa que ens mena a la nostra independència de l'imperi genocida i els seus estols de pícaros, caci-ques, soplones e inquisidores.

* El jutjat número 56 de primera instància de Madrid ha desestimada la demanda "por intromisión ilegítima contra el honor" que va interposar la central nuclear d'Almaraz (Càceres) contra el presentador del programa "Esta noche cruzamos el Mississipi"; la productora Cedipe; la cadena Telecinco, que emet el programa, i el secretari general de la organització ecologista Adenex, Francisco Blanco.

La central d'Almaraz va interposar la demanda arrel d'unes informacions que emeté l'esmentat programa sobre distints casos de malformacions localitzades entre la població de l'entorn de la nuclear, segons testimonis d'algunes persones que intervenien en el reportatge.

L'anticatalanista Rodríguez Ibarra recolza la central nuclear d'Almaraz i diu que no hi ha relació entre el abundosos càncers i avortaments a la comarca.

* En Miquel Jesús Moreno García, un repartidor de butà de la companyia Repsol, va exigir a una anciana "que le hablara en castellano" si volia que li dugués fins a casa seva, situada devora el carrer Bernat Descollis, de València, unes bombones de gas. Un veïnat, Vicenç Corbalan, en sentir la contestació, "li va recriminar de paraula la seva actitud", cosa que va provocar entre ells una forta discussió. L'incident va acabar amb una agressió d'en Miquel Jesús a n'en Vicenç. Ara, la magistrada del jutjat d'instrucció número 7, Isabel Cifres, ha considerat provats els fets i ha condemnat el repartidor a la pena de 15 dies d'arrest per una falta de lesions. També haurà d'indemnitzar a la seva víctima amb 3.000 ptes per cada un del 28 dies que va estar incapacitat i a 224.000 que demanava el fiscal i altres 37.500 per les ulles que va rompre a n'en Vicenç. Idò, ja hi tornarà aquest colonitzador espanyol a pegar als valencianets que defensen a les velletes que no saben foraster.

* Ens telefona en Manuel Alonso Vicente, per aclarir que el peu de la fotografia apareguda a l'edició de la quinzena passada, pàgina 9 que diu que n'Antoni Duran i en Josep Moll, regenten des de fa 23 anys la **Botiga Vinyes Alonso** de la Soledat, no és del tot veritat, ja que fins el mes de desembre de 1995, aquesta botiga fou regentada per **Emiliana Vicente Edo i Manuel Alonso Vicente C.B.**; en aquesta data veneren la botiga a n'en Josep Moll, que feia feina amb ells des de feia anys, qui després s'associà amb n'Antoni Duran per dur la cosa endavant.

* Ha estat una notícia sorprenent el fet ocorregut als nostres veïns de Catalunya-Principat. Sembla ser que el nunci del Papa a l'Estat espanyol, monsenyor Lajos Kada, ha rebut queixes de feligresos castellans de les diòcesis catalanes, que han expressat la seva frustració davant el fet de les misses en català, i el poc cas que sel's fa. El nunci ha fet arribar aquestes queixes als bisbes corresponents, i aquests han contestat amb dades ben clares a la mà: cap discriminació, ni cap conflicte real fora d'una intencionada manipulació de les coses. En canvi, aquesta queixa sí que podria estar ben justificada en el cas del País Valencià, Eivissa i als municipis que banya la Badia de Palma de Ciutat de Mallorca, però per una situació simètricament inversa: Tot coneixem l'escàs nombre de misses que es fan en català, i fins i tot les negatives d'alguns capellans d'administrar els sacraments en la nostra llengua quan els hi és demanat per algun feligrés. Hi ha persones que han de fer 20 kilòmetres cada diumenge si volen assistir a una missa celebrada en català. Així, doncs -foc i fum i rabiota- vos proposam envieu cartes al senyor nunci, explicant-li la discriminació real que patim els cristians catalanoparlants. La seva adreça és: Excel·lentíssim Mn. Lajos Kada. Nunciatura de la Seu Apostòlica. Avinguda Pius XII, 46 -028016 Madrid.

La Bíblia Valenciana Interconfessional, que ha estat un èxit de vendes, segueix essent centre d'atenció al País Valencià. S'han fet diverses presentacions en el darrers mesos. El 23 de gener a Crevillent i el 31 a Gandia. Pel febrer se'n feren a Llombai el dia u, i el dia 13 a Elx. Aquestes presentacions solen estar fetes a iniciativa de grups i persones de les mateixes localitats, encara que en l'acte públic compten amb la presència de representants de l'editora Saó. Si algú de vosaltres està interessat en aquesta Bíblia, en català, pot cridar a l'editorial: 96 370 58 41. Ω

Pere J. Batlle
Director General de Sa Nostra

Antoni Ll. Mari
President de Sa Nostra

E P I I

**PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ,
A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR**

**BOICOT
ABC**

L'esperit republicà La Guerra del Zaire: Ucraïnesos, servis, hutus i, fins i tot, zairesos

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

El títol és una transcripció del d'un article a la portada del **Herald Tribune International**, 13.2.97, del periodista En Howard W. French. S'indica que la procedència de l'article és del **New York Times Service**. El **Herald Tribune** es publica conjuntament amb el **New York Times** i el **Washington Post**. O sigui que l'article d'En French es llegit per milions de persones dels Estats Units i de la resta del món. El periodista escriu des de la ciutat de Kisangani, al nord del país, la tercera ciutat en importància del Zaire.

La meua intenció es mostrar en directe la diferència que va de la premsa nord-americana (l'Univers anglès) i l'espanyola (l'Univers hispà). Com veurem, no es tracta només de fer una comparació entre mitjans de comunicació, uns de bons i uns altres de mediocres; no és solament una diferència quantitativa o de capacitat tècnica o d'una major inversió econòmica. **Allò que pretenc és fer evident que el tractament informatiu de la Guerra del Zaire o de la regió dels Grans Llacs a l'Univers hispà obeeix a una política de manipulació de la informació i d'ocultament de la realitat.** Els catalans (tant els insulars com els continentals) hem d'estar alerta en front de les grans maniobres de confusió del mitjans francesos, hispanos i catòlics. Tenir accés als articles d'En French ens permet una alenada d'aire fresc.

Comença la crònica, tot dient: "Cada matí, des d'un aeroport situat al raval d'aquesta ciutat en runes (es refereix a Kisangani), avions iugoslaus amb pilots ucraïnesos... surten cap a l'est, cap a la selva, sobrevolant la zona de guerra i bombardegen qualsevol cosa que es mogui al bosc que tenen a sota. A les instal·lacions de l'aeroport, preparadors **servis**, amb tatuatges i amb els caps rapats, ensinistren un grup de zairesos d'èlit, a qui els mostren de quina manera s'han de muntar i manejar els canons i els disparadors de coets, armes que Sèrvia ha lliurat al Zaire, tot desafiant l'embargament internacional d'armes.

Els rebels, amb el suport dels seus veïns d'Uganda i de Rwanda, han declarat aquesta ciutat, la tercera més poblada del Zaire, com al pròxim objectiu estratègic.

En un esforç per contenir l'avanzament rebel, les forces governamentals, amb poques ganes de lluita, han distribuït rifles d'assalt

i morters per mitjà de l'aviació als refugiats hutus procedents de la veïna Rwanda.

Una part d'aquests hutus són els milicians que organitzaren els assassinats en massa dels membres de la minoria tutsi a 1994, mentre n'hi ha d'altres que són militars de l'exèrcit rwandès, el qual fou derrotat per les forces tutsis que ara tenen el Poder a Rwanda.

Els hutus rwandesos i uns pocs centenars de mercenaris reclutats de diversos països d'Europa i d'Àfrica formen l'espina dorsal de les forces armades del Govern...

Els soldats zairesos, després de deixar una estela de saquejos, robaris i d'assassinats a l'àrea de la frontera amb Rwanda, d'on varen fugir al novembre passat en estallar la rebel·lió contra el president Mobutu, es mantenen virtualment sense entrar en combat i dedicats a la protecció d'aquesta ciutat.

Per causa que Kisangani ha estat saquejada per tropes de l'exèrcit (del Zaire) que no rebien les pagues, i saquejada per dues vegades en aquesta dècada, la població ha muntat la pròpia defensa armada. Donada la general desconfiança, pocs soldats s'atreveixen a circular en solitari per la ciutat, tot i que porten els rifles d'assalt sempre penjats a les espatlles.

"Vos poden fer troços per qualsevol cosa aquí", diu un treballador de l'ajut humanitari internacional amb una llarga experiència al Zaire. "Hutus que han participat al genocidi, servis que són molt probablement criminals de guerra i, al costat contrari, tutsis que controlen les forces armades i que s'han tret de sobre l'amenaça de genocidi..."

Hi ha uns 300.000 rwandesos escampats pel Zaire. La major part són homes del comú, dones i infants, però és una creença molt estesa que hi ha també, entre ells, milers de milicians hutus i soldats. Bona part d'aquesta població és en perill de morir...

La rebel·lió va començar amb els tutsis que havien viscut al Zaire des de feia centúries. Des de llavors, En Laurent Kabila, un antic rebel de la llunyana província de Shaba, s'ha convertit en el líder i, amb èxits continuats, ha fet créixer la seva força amb la incorporació d'altres tradicionals enemics d'En Mobutu, l'etern dictador del Zaire."

La crònica d'En Howard French no necessita comentari. Les consideracions han d'anar per un altre

costat. Hem de veure que els "mass-media" hispanos i els portantveus de les organitzacions humanitàries han centrat el seu discurs remarcant el patiment dels refugiats rwandesos i exigint un intens i urgent ajut internacional. Però aquestes "ànimes belles" que estimen el germà proïsme, sorprenentment, s'han oblidat la qüestió essencial, la guerra. Les cròniques i les imatges són les dels sofrents refugiats i de les seves mancances, la dels desinteressats voluntaris humanitaris, la del martiri del missioners catòlics, etc. I la guerra queda com si fos un accident geològic; i les víctimes semblants a les afectades per un terratrèmol. De terratrèmol n'hi ha, però no és geològic: és el de la revolta dels diversos pobles del Zaire contra un Estat arbitrari i despòtic.

Ara, de cop i volta, es despertem aquestes "animetes" catòliques clamant els seus sentiments humanitaris. En canvi, misteriosament, les "animetes" han estat dormides durant trenta anys. (Són com a la Bella dorment aquestes animetes catòliques). Mentre dormien, el gran dèspota, En Mobutu, instrument de l'imperialisme belga i francès - sobretot, francès. Vegeu que aquest vell dèspota té el seu "repòs de guerrer" en una suntuosa mansió de Niza -, impunement, anava cometent crims monstruosos contra els diversos pobles que habiten el Zaire.

Una de les grans il·lusions de Roma era convertir el Zaire i tota la zona francòfona de l'Àfrica Central -la regió del Grans Llacs inclosa- en el baluard del catolicisme a l'Àfrica.

Els africans de l'àrea varen rebre la marca franco-romana: porten els noms en francès i es corresponen amb el santoral catòlic. Són els Patrice, Pierre, Jean Paul, François, Laurent, Jacques... Totes les ciutats foren batejades amb noms francesos. La Universitat de Kinshasa rebé el nom de "Lovanium", es a dir, de

la Universitat de Lovaina de Bèlgica, la gran universitat catòlica. No és casual que els "missioners" catòlics mallorquins hagin estat concentrats durant dècades al petit punt geogràfic de Burundi. A Burundi i quasi en lloc més de tota l'Àfrica. L'"esforç missioner" de Roma a Centre-Àfrica ha estat dels més grans de l'època moderna.

Sembla que no hi poden consentir. Tants d'anys d'església missionera perquè ara se'n vagi tot en orris. La revolta dels pobles centre-africans significa l'esfondrament d l'imperi romà. Per això, la mobilització general de totes les organitzacions catòlico-romanes demanant la intervenció militar al Zaire i a la Regió dels Grans Llacs. La pàgina 7 - "Societat" - del Diari de Balears, 16.2.97, n'és una mostra. Anomena les quatre principals organitzacions romanes que actuen a l'Estat espanyol: Pax Christi, Càritas, Manos Unidas, Justícia i Pau. El **Balears** fa una ressenya de dues "ànimes belles" mallorquines, En Juan Carrero (més aviat deu ésser un carpetà) i En Francesc Martorell, els quals "duen trenta dies de vaga de fam davant la seu del Parlament Europeu a Brusel·les. En Juan Carrero no s'està de dir que "demana la intervenció pacífica al Zaire, Rwanda i Burundi". Oh, vaja! Demana el mateix del que proposava el Govern Francès. (També el ministre catòlic espanyol N'Abel Matutes feia la mateixa proposició, si bé unes hores després se'n va desdir). **Els pobles de l'Àfrica Central ja fa més de cent anys que pateixen d'una ininterrompuda intervenció "pacífica". Ara, romans, és l'hora del seu alliberament!**

Els catalans, majorment, han estat a favor dels bosnis contra l'agressor servi. Ara és d'esperar que no es deixin entabanar per la campanya romana. No doneu suport a les organitzacions romanes. Els fons que recullen van a parar a les forces d'intervenció, quan no directament a les milícies hutus.

Per cert, la foto es confusionària. Què hi fa En Pere Sampol, tot sonrient, sortint a la foto amb els dos vaguistes que demanen la intervenció armada! S'ho hauria de fer mirar a això, En Sampol. O és que ja no som a favor de l'alliberament dels pobles oprimits? Ω

◆ En Miquel Fiol, natural de Consell, fa mig any que va obrir la **Cafeteria Rizzi** a la barriada de la Coloma de Ciutat. Despatxa menús a 800 ptes. A la fotografia amb el cuiner del local Antoni Fernández.

◆ Fa un any que na Mercè Frància va obrir la **Floristeria Frància** a la barriada de la Coloma de Ciutat. Son pare té una Floristeria a la barriada de Canavall de Ciutat.

◆ N'Antoni Romero és el barber jove de la **Perruqueria de Senyors Toni** a la barriada de la Coloma de Ciutat.

◆ En Jaume Bassa i Bosch -fill de na Francisca Bosch-regenta des de fa 7 anys la botiga de menjars preparats **El Petit Poll** a la barriada de la Coloma de Ciutat. Sa mare, la coneguda líder comunista, li va ajudar durant el seu darrer any de vida.

◆ Fa 30 anys que en Francesc Campins va obrir la botiga d'electrodomèstics **Tele Hogar** a la barriada de la Coloma de Ciutat. També té una botiga de la mateix ram al carrer d'en Velázquez.

◆ Fa 9 anys que en Sebastià Victory regenta el **Taller de Torn Savi** a la barriada de la Coloma de Ciutat. Son pare, en Miquel Victory, va obrir aquest taller l'any 1953. A la fotografia amb el seu empleat Antoni Martí.

◆ Fa una any que en Francesc Castanyeda s'ha fet càrrec de la **Fusteria Castanyeda** a la barriada de la Coloma de Ciutat.

◆ En Miquel Angel Canyes regenta des de fa 3 anys la **Botiga de Salut Farmàtica** a la barriada de la Coloma de Ciutat. Té despatx de consulta naturista a un preu molt raonable on es diagnostiquen i curen malalties que la medicina tradicional no sap curar. El lema de la casa és *Una consulta costa poc i pot resoldre molts de problemes*. A la fotografia amb na Bernabela, la seva ajudant.

◆ Són el pare i el fill, i tot dos nomen Ricard Pomar. Són els amos de la **Joieria El Cid** a la barriada de la Coloma de Ciutat. El pare de l'amo, en Joan Pomar, va obrir aquest establiment l'any 1962.

◆ El matrimoni Ramis-Ramis, natural de Sencelles, fa 25 anys que va obrir la **Rentaduria Estil**, a la barriada del Nou Centre Comercial de Ciutat.

◆ En Gabriel Escalles, natural de Muro, fa 14 anys que va obrir la **Pastisseria Vinyassa** a la barriada del Nou Centre Comercial de Ciutat. A la fotografia amb el seu ajudant Juli Mendoza.

M a l l o r q u í !

La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és oficial a Mallorca. Els teus fills tenen el dret i el deure de saber-la. Exigeix escoles catalanes al teu poble o barriada.

INFORME LINGÜÍSTIC DE L'ARTICLE DE JOSEP PALOU:

Luis Mª Anson, L'Estel de Mallorca, 15 de gener de 1996 (III)

PER

ANTONI ARTIGUES I BONET

CATEDRÀTIC EU DE LINGÜÍSTICA DE LA UNIVERSITAT ILLES BALEARS UIB

GABRIEL OLIVER I OLIVER

(Biel Majoral)

PROFESSOR TITULAR DE GRAMÀTICA I EX-PROFESSOR DE CULTURA POPULAR DE LA UNIVERSITAT ILLES BALEARS UIB

4. La sàtira en els mitjans de comunicació i l'escrit del senyor Josep Palou. Per analitzar un text, cal un context.

Cada mitjà de comunicació parla al seu públic, i per això comparteixen suposicions, referents, estils de llenguatge. Segons el professor de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), *Lluís Albert Chillón*, com diu al seu article *Discurs periodístic i fraseologia*, fins i tot en el llenguatge del periodisme d'investigació, a pesar de la pretensió d'objectivitat amb què el discurs periodístic s'autolegitima, la parla dels periodistes i dels comunicadors -oral i escrita- està lluny de ser exclusivament referencial, monosèmica i denotativa. L'estil "informatiu", la parla dels locutors i la redacció dels informadors, està *trufada* de trops i figures retòriques -metàfores, metonímies, sinestèsies, pleonasmes, hipèrboles, etc. que, literalment, *carreguen* de sentit els enunciats periodístics. No hi ha denotació ni referencialitat "pures", sinó un ús intens i extens de la connotació.

Continuant amb *Lluís Albert Chillón*, l'objectivitat en els enunciats periodístics -els anomenats gèneres informatius: notícies, informacions, entrevistes, cròniques i reportatges d'actualitat- no existeix ja que la connotació és inherent a tot acte verbal. Segons *Chillón*, allò veritablement *pervers* és la retòrica de l'objectivitat, és a dir, l'*afirmació, explícita o implícita, que la tasca dels periodistes consisteix a transmetre, a oferir, a donar notícies als auditoris per mitjà d'un ús asèptic, transparent, monosèmic i denotatiu del llenguatge, tot i confonent els fets i esdeveniments referits amb les notícies pròpiament dites, això és, amb els relats i amb les valoracions sobre aquells esdeveniments que els periodistes elaboren mitjançant pautes positives i recursos estilístics i fraseològics convencionals.*

Per poder calibrar i entendre les paraules o els fragments d'un text cal considerar tot el text i en el seu context.

La característica bàsica d'un text és la coherència en la seva estructura i en el seu ús. La coherència conté dos eixos: COHESIÓ (fil temàtic o progressió temàtica, connexió i continuïtat referencial) i ADEQUACIÓ CONTEXTUAL. Ser adequat significa saber escollir d'entre totes les solucions lingüístiques que et dona la llengua, la més apropiada per a cada situació de comunicació. És l'adequació al context. Segons el principi de Pertinència o rel-levància d'*Spencer/Wilson*, l'emissor sempre intenta de causar el màxim d'efectes possibles en l'interlocutor (per fer-ho pot mentir, pot ésser obscur, pot ésser dur, etc.; pensem, només, en un advocat defensor). Informació pertinent és aquell conjunt d'assumpcions o proposicions que aporten nova informació al context però que, a més a més, es connecta amb informació vella, compartida.

Per interpretar un enunciat ens cal situar-lo en el text i en el context que generen. "El context és una abs-

tracció altament idealitzada de la situació comunicativa que conté només aquells fets que determinen sistemàticament l'adequació de les expressions lingüístiques" (T.A. van Kijk, 1977).

"Per interpretar un enunciat ens cal un context, com a conjunt de premises a les quals apliquem les normes d'interpretació; aquest conjunt correspon a un subconjunt de les suposicions de l'interactor sobre el món, i són aquestes suposicions més que l'estat actual de les coses del món, que afecten i condicionen la interpretació d'un enunciat. Un context, en aquest sentit, no el veiem limitat a una informació sobre l'entorn físic en què el participant profereix l'enunciat, sinó com un conjunt que agafa des de les hipòtesis científiques a les expectatives de futur, les creences, el conjunt d'anècdotes memoritzades, suposicions culturals, els indicis sobre l'estat emocional. I, mentre els membres d'una comunitat cultural poden convergir en els mateixos codis verbals i no verbals i també en l'ús de les habilitats inferencials, no és veritat que convergeixin del tot en les suposicions sobre el món. És per això que a grups socials, gèneres o sexes i edats diferents, i a persones diferents, corresponen conjunts de suposicions sobre el món també diferents". (Serrano, Sebastià.- *Comunicació, societat i llenguatge*, Barcelona: Empúries, 1993, p. 273).

A cada tipus de context o situació li correspon un registre. A cada funció (hi ha diferents funcions, segons la intenció, grau de formalitat, tema i canal) li corresponen unes formes determinades: una conversa al bar és improvisada i tranquil·la, un informe escrit és ordenat i clar, els mítings electorals són vehements i les transmissions esportives en directe són frenètiques. Per això avui es treballa tant en tipus de text: sermó, atestat, ordre penal, disposició, petició, llei, conferència, notícies, article, informe, instruccions de maneig, discurs, conversa, poema, etcètera, etc.

Els articles periodístics d'opinió (columnetes de col·laboració, editorials, etc., i fins i tot acudits) no són un text narratiu (reportatge, conte, història, biografia...), ni descriptiu (fullets turístics, retrats de persones o de paisatges...), ni explicatiu (llibres d'assaig, classe...), ni instructiu (formularis, instruccions de maneig, lleis, ordres, receptes...), ni predictiu (horòscop, butlletí meteorològic...), ni conversacional (conversa, tertúlia, col·loqui, entrevista...), ni retòric (poètic, endevinalles...), sinó que es tracta de texts argumentatius (com l'oratória judicial i política, el sermó, la publicitat, els articles d'opinió, els editorials, debats, taules redones...). És en aquesta tipologia textual que cal situar l'escrit del senyor Josep Palou. És un tipus de text que per commoure, agradar, convèncer o ensenyar intenten, cadascun de distinta manera, acostar el que es diu al receptor amb el recurs de distints registres (entre els quals el col·loquial per la seva expressivitat: augmentatiu i diminutius, frases fetes, renecs...), i l'ús d'abundants figures del discurs i del pensament: metàfora, comparació, metonímia, al·lego-

ria, ironia, sàtira...

La sàtira, el blasme, l'escarni, la befa, la burla, la plaseria, la broma, la jocositat, el vituperi, vistos des del punt de vista literari i lingüístic, són simplement una eina més del parlant, de l'escriptor. Fins i tot és curiós que dins la nostra llengua la paraula "insult" no té només l'accepció d'ofensa sinó que també significa "escometre de conversa; moure conversa". "És una al·lota tan guapa, que tots es fadrins l'insulten." (Diccionari català-valencià-balear). Com exemple, podem citar la glosa d'en Francesc Amengual datada l'any 1976:

*A Sencelles vaig anar
cercant unes amors fines:
Bé en vaig veure de fadrins,
però cap me va "insultar".*

Sense cap dubte, literàriament i lingüísticament parlant poden ésser molt ofensives expressions o paraules neutres, en un context determinat, que no paraules tingudes per insultants: "És un benigne" (un banyut), "és un bon al·lot" (un consentit).

I viceversa. Vet ací uns versos satírics de Catul on empra l'expressió *fill de puta* en sentit positiu:

*Al Fòrum he rigut d'un que, suara,
quan el meu Calvus admirablement
exposava els delictes de Vatini, fascinat i amb les
mans en l'aire, ha dit:
Grans déus, el fill de puta, i que bé parla! (53 com-
plet)*

Sempre, hem dit, s'ha d'interpretar el conjunt del text i el context. I si es tracta d'un text de l'àmbit, el context, lingüístic i literari com és el periodisme, l'única anàlisi que en podem fer és lingüística i literària, formant part de la retòrica i més si es tracta d'un text argumentatiu.

En la democràcia és habitual el creuament d'impropis entre polítics. Basta fer un cop d'ull als mitjans de comunicació per trobar-hi frases com:

Pedro Pacheco, batle de Jerez: **Alfonso Guerra es un soplapollas.**

Alfonso Guerra: **Adolfo Suárez es como un tahúr del Missisipi, de los que van con chaleco de seda, o bien un gerente de güisquería.**

Aznar afirma que González és un **abuelo pelma** i Álvarez Cascos diu que és un **aprendiz del general Franco** (El Día del Mundo 3.IV.95).

Álvarez Cascos qualifica el govern PSOE d'**auténticos canallas** i afirma que el tinent general assessor del ministeri de l'interior **no es más que un ejemplo de cómo desde la ultraderecha, a través de estómagos agradecidos, se pueden lanzar insidias.** (El Día del Mundo 25.II.95).

Manuel Copete del PSOE afirma: **José Mª Aznar es un perro rabioso que se desespera porque las liebres que se discutían se unen** (Última Hora 17.X.94).

Alvarez Cascos: **Narcís Serra es el rey de las cloacas.** (El Día del Mundo 17.V.94).

José Mª García: **La Federación Española de Fútbol es una casa de lenocinio sin regenta.** (Última Hora 19.IV.88). Absolt per l'Audiència de Madrid.

Antonio Romero d'IU: **Mariano Rubio, ex-director del Banco de España, es tan creíble como lo sería Jack el Destripador pidiendo un puesto de cirujano en la Seguridad Social.** (El Día del Mundo 1.VIII.94).

Antonio Romero, diputado d'IU: **Obiols es un cantamañanas y un chaquetero, como toda la dirección del partido.** (Última Hora 26.VIII.94).

Juan Carlos Rodríguez Ibarra, presi-

dent de la Junta d'Extremadura: **José Mª Aznar es el mayor cobarde político de la historia de la democracia.** (Última Hora 10.V.94).

Victorino Núñez, president en funcions del parlament galleg: **Carlos Solchaga es una subespecie de enanoide psicofante. Como los socialistas gallegos no saben ni insultar, tienen que traer a inútiles de Madrid para insultarnos a nosotros.** (El País 8.X.93).

José Luis Corcuera, ministre de l'interior: **Algunos profesionales de la información son unos mentirosos, memos i chocholos.** (El Día 16 de Baleares 16.X.92).

Álvarez Cascos, secretari general del PP: **Felipe González es un maestro en el**

arte de la manipulación y el engaño. No tiene ningún recato para decir un día una cosa y otro la contraria, y considerarse titular de la verdad. (El País 6.V.94).

Antonio Romero, diputat d'IU: **Narcís Serra es un inútil y un cobarde que no tiene dignidad.** (Última Hora 30.VI.94).

Francisco Herrera, regidor d'Izquierda Unida a Madrid: **Juan Barranco es un delincuente y un mafioso por haberme acusado sin pruebas de connivencia con el PP.**

Francesc Triay, diputat del PSOE: **Desmoralitza saber que el primer director civil de la Guardia Civil, Luis Roldán, es un lladre com no n'hi ha, un personatge d'una categoria moral ínfima.** (El Día del Mundo 4.V.94).

Pere Sampol: **Gabriel Cañellas es un perill públic.** (Última Hora 7.VI.94).

Bartomeu Reus: **Francesc Triay es un mentider horrorós.** (UH 27.X.94).

Damià Ferrà-Ponç: **Gabriel Cañellas es un mercader de la misèria.** (UH 3.IX.94).

Damià Ferrà-Ponç: **Jo no som l'original de la dreta.** (UH 5.V.94).

Jaume Peralta a Josep Alfonso, parlamentari del PSOE: **Es un personatge mal educat, fantasma, repel·lent i fastidiós.** (Diario de Mallorca 10.IX.94).

Jaume Peralta: **Avui amb el cap ben alt puc dir que no som membre d'un partit de lladres, de poca-vergonyes i de gànsters com és el PSOE.** (UH 5.V.94). Ω

L'autèntica autonomia

Recentment hem assistit a una mena d'acord generalitzat entre totes les forces polítiques al voltant de la necessitat de la reforma de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears. Sembla que aquesta és una constant en diferents comunitats autònomes de la "via lenta". La reforma, en la majoria dels casos, passa per una ampliació del sostre competencial i per la consideració de la comunitat autònoma en qüestió com una "comunitat històrica". Si fóssim malfiats, podríem suposar que el Partit Popular està intentant, a nivell d'Estat, una vegada més l'"harmonització autonòmica". O això que en castís en diuen "café para todos". No oblidem que el primer intent d'harmonització autonòmica -és a dir, d'anivellament quant a consideració i competències de totes les comunitats mal anomenades autònomes de l'Estat espanyol- va tenir lloc després del 23-F, de mal record a tots els demòcrates d'aquesta part del món.

Es parla, idò, de reforma de l'Estatut d'autonomia. És a dir, passada una dècada i escaig, es torna a parlar d'autonomia. Però, què significa autonomia per als partits polítics amb representació al Parlament balear? Què vol dir reforma de l'Estatut i què vol dir autonomia pel el PP, que té en la defensa de "la unitat d'Espanya" una de les seves senyes d'identitat indiscutible? Què vol dir autonomia per al PSOE que, durant tots els anys que ha governat, ha intentat precisament a tota costa impedir que alguns països esdevinguessin autònoms a l'Estat espanyol? Què deu voler dir "autonomia" per a Esquerra Unida, que, a nivell d'Estat, propugna un Estat federal amb tota una sèrie de comunitats exactament amb les mateixes competències, és a dir, l'harmonització indiscutiblement més pura?

Quan a finals del segle passat, els sectors més radicals del catalanisme començaren a parlar d'autonomia, tenien ben clar això que significava: autonomia volia dir capacitat de decisió, sense interferències del govern espanyol. Autonomia significava capacitat d'organitzar la pròpia vida col·lectiva, de dotar-nos de lleis, d'establir el nostre model de desenvolupament

econòmic, de tractar amb la resta del món, i tot el llarg etcètera que s'hi vulgui afegir.

Ser autònom implica no dependre dels altres. Autonomia, doncs, és un terme sinònim d'independència. Però la classe política sorgida de la transició espanyola l'ha buidat completament de significat, i ho ha fet d'una manera tan dràstica i radical que, actualment, fins i tot es fa servir el terme "autonomia" per contraposar-lo a "independència".

Quina autonomia hi ha, quan no existeix capacitat de decisió?

Què hauria de contemplar, al nostre entendre, una reforma autonomista de l'actual Estatut d'Autonomia per a les Illes Balears? En primer lloc, capacitat de decisió econòmica perquè hi hagi autonomia: com a mínim, hauríem de tenir un concert econòmic amb l'Estat semblant al que tenen els bascos.

En segon lloc, seria necessari poder decidir sense interferències sobre els elements que constitueixen les nostres senyes d'identitat fonamentals: llengua i cultura.

El Parlament de les Illes Balears hauria de poder decidir, per exemple, l'oficialitat prioritària de la llengua catalana sense que hi pogués interferir cap comissari polític de l'Estat espanyol, i hauria de poder decidir autònomament l'establiment de quotes de català per a totes les emissores de ràdio o cadenes privades de televisió que emetin per a les Illes.

En tercer lloc, hauria de poder decidir el model d'organització de la comunitat autònoma que hom consideràs més interessant. Avui dia, el parlament de les Illes no compta amb autonomia ni tan sols per disoldre's. En una situació d'autonomia real, el parlament podria decidir això i qualsevol altre aspecte que afectàs la vida política, social, econòmica o cultural a la nostra terra.

En quart lloc s'hauria d'eliminar això que s'anomena "administració perifèrica de l'Estat". Què no vàrem quedar que les autonomies també eren estat? A que vé, idò, de mantenir una administració perifèrica? Perquè existís autèntica autonomia, les competències que ara es troben a mans de l'Estat haurien

de correspondre íntegrament al nostre parlament i ésser gestionades pel nostre govern.

Una autonomia que no apunti en aquesta direcció no constitueix tal autonomia, sinó que continua sent una "heteronomia" (en comptes de ser una país que es governa a si mateix és un país governat des de fora).

La prova per veure si una comunitat és realment autònoma és ben fàcil de fer: es tracta senzillament d'observar, en una situació conflictiva, qui té la última paraula. Crec que de moment, l'última paraula no és la d'en Jaume Mates, ni la de cap altre president "autonòmic".

Reivindiquem la plenitud semàntica de les paraules. Per aconseguir que els Països Catalans siguin realment autònoms, reclamem-ne la independència. **Bernat Joan i Marí - President ERC Illes Balears i Pitiüses.** Ω

Deportes Olimpia, s. a.

Luca de Tena, 28 - Tel. 27 10 23
07005 Palma

Jaume II, 5 - Tel. 71 39 83
07001 Palma

**TALLERS
SATA s.l.
PLANXA I PINTURA
MECANICA EN GENERAL**

ROVER

SERVEI OFICIAL

La Savina, 3. Tel. 27 48 95. PALMA DE MALLORCA. 07005

OPTICA
San Jose

OPTICA SAN JOSE

Plaça Tte. Coronel Franco, 4
07007 de Mallorca

Telèfon 24 55 81

depur·clor s.a. **PISCINES**

**DEPURACIÓ D'AIGÜES
PRODUCTES QUÍMICS
MAQUINÀRIA I ACCESORIS
HIPOCLORITS
LLEIXIUS I DETERGENTS**

Fàbrica: Polígon Industrial Son Castelló
c/ Gremi Sabaters, 32 ● 07009 Palma de Mallorca
Tel. 43 14 03 ● 43 13 88 ● Fax 75 80 30

I N F O R M A T I
I N F O R M A T I
I N F O R M A T I
I N F O R M A T I

L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). III part

1965: Fanon, Che Guevara, Malcolm X, Ho Chi Minh i l'anticolonialisme mallorquí

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Frederic Suau i la secció "Letras" del diari *Última Hora*

A començaments de l'any 1969, amb Frederic Suau, havíem estudiat l'"estratègia d'ocupació" de les pàgines culturals ("Letras") del diari *Última Hora* -que aleshores dirigia el recordat Josep Tous-. En altres capítols ja he deixat explicat la importància cabdal que determinats suplementos culturals i revistes (*Lluc*, a Mallorca, per posar-ne un exemple) tingueren en la tasca del nostre redreçament cultural i en la lluita contra la reaccionària "cultura" del franquisme. Avui, emperò, volia parlar dels intel·lectuals i pensadors antiimperialistes (principalment Fanon, Malcolm X, Che Guevara, Mao Zedong, Fidel Castro, Ibn Bil·là (que llavors coneixíem en la forma francitzada de "Ben Bella"), Ho Chi Minh, etc., dels quals parlàrem en aquelles pàgines). Van ben errats els qui pensin que, en temps de la tenebror franquista, els revolucionaris mallorquins només llegíem o estudiàvem els clàssics del pensament socialista català o internacional (Nin, Maurín, Marx, Gramsci o Rosa Luxemburg).

El primer llibre de Frantz Fanon

La primera obra de Franz Fanon que vaig estudiar era *Per la revolució africana* (i encara, com tots els llibres d'aquella època, el conserv en un lloc de privilegi en els prestatges de la meua biblioteca). S'ha de tenir en compte que, per als revolucionaris nascuts en la postguerra -qui signa aquest escrit va néixer l'any 1946-, la lluita antiimperialista i contra el colonialisme va, en tot moment, estretament unida a la qüestió de l'alliberament social del poble treballador. L'"esquerra" oficial europea girava l'esquena a les tasques d'alliberament de les nacions oprimides del Tercer Món: basta pensar en el covard paper fet pel PCF i la SFIO en temps de la guerra d'Algèria, exclusivament centrats en proble-

Última fotografia del gran revolucionari anti-imperialista Patrici Lumumba moments abans de ser assassinat per mercenaris al servei dels USA i del capitalisme internacional. Lumumba, el Che Guevara, Lenin, Malcom X, Fanon o Ho Chi Min eren un exemple per tots els revolucionaris dels anys 60.

mes electorals o de simple reivindicació salarial oblidant la lluita de classes cultural i ideològica, el dret dels pobles esclafats per l'imperialisme francès a la seva independència. Mentrestant, nosaltres érem -i som encara!- una generació formada en l'experiència de les lluites antiimperialistes del Vietnam, Cuba, Algèria, i tots els pobles d'Àfrica, Amèrica Llatina i Àsia que lluitaven en contra de l'imperialisme (europeu i nordamericà, especialment). Més endavant descobrirem, a ran de la degeneració de la revolució soviètica en mans de la burgesia "roja" que usurpà el poder al poble, l'imperialisme rus. Però aquesta serà una altra història que escriurem en el seu moment. Tres anys després d'haver començat aquestes memòries de l'antifranquisme només estam al començament!

Fanon i Malcolm X

El 2 de juliol de 1970, a "Letras" del diari *Última Hora* apareixia el

primer article escrit a Mallorca sobre el gran teòric i revolucionari antiimperialista Frantz Fanon. I potser fos la primera vegada en la història del nostre poble que les concepcions anticolonialistes restaven escrites públicament damunt del paper. Els motius que ens guiaven eren ben obvis: es tractava de fer anticolonialisme amb l'excusa de parlar d'una "novetat editorial" (era un dels nostres trucs preferits). Feia poc que s'havia autoritzat la importació de *Els damnats de la terra* (una de les obres essencials de Fanon), i no era qüestió de desapropiar l'oportunitat. D'ençà el 1965, en què havíem pogut adquirir (quasi d'almagat) *Per la revolució africana* editat per *Fondo de Cultura Económica* de Mèxic, havíem estat treballant amb les idees del gran dirigent i revolucionari martiniquès. Dins d'aquesta línia -una línia ben allunyada de les simples del carrillisme (P"CE), que ja per aquells temps maldava per establir contactes amb els botxins i torturadors dels

pobles de totes les nacionalitats de l'Estat-, a mitjans dels anys seixanta aparegué a Barcelona la *Col·lecció Història Immediata (Edició de Materials)*, que ens aportà llibres d'un interès primordial. *Edició de Materials* ens féu conèixer l'any 1967 una altra obra importantíssima en la nostra formació. Es tractava de l'autobiografia de Malcolm X (en l'original, *The Autobiography of Malcolm X*) en traducció de Ramon Barnils i amb apèndix de M. S. Handler, A. Haley, S. Soler, V. Soler i J. M. Brunet. Argenté i Mumbrú maquetaren la col·lecció, i del llibre *Malcolm X* en dissenyà la coberta en Josep Gruañas.

Malcolm X, Gue Chevara, Fidel Castro, Ho Chi Minh, Frantz Fanon, Ibn Bil·là (Ben Bella)...

En aquells moments -som a mitjans dels anys seixanta- Malcolm X entra a formar part de la nostra vida i concepció del món amb la mateixa força d'un Che Guevara, un Lenin, un Fanon o un Gabriel Alomar, per posar-ne tan sols un parell d'exemples aclaridors. Quan l'any 1967 llegim *Malcolm X, el Poder Negre*, ja sabíem que pel febrer de 1965, a menys de quaranta anys, havia mort assassinat l'autor del llibre. Deia Alex Haley en el pròleg del llibre: "Trobava [Malcolm X] les paraules per dir la misèria i les aspiracions de les masses desheretades tal com elles per elles mateixes no ho haurien pogut fer. En atacar l'home blanc, Malcolm X no es lliurava de cap manera a un exercici d'estil. Feia per als negres el que els negres no podien fer ells sols: atacava amb una virulència i una colera que eren portaveus de segles d'opressió".

Malcolm X era -i és encara!- un dels caps més originals, més coratjosos i més escoltats del moviment negre-americà. Poc abans de morir, va dictar a Alex Haley la seva famosa autobiografia, avui ja esdevinguda famosa.

Hom no sap si admirar més (de *Malcolm X, el Poder Negre*) la sinceritat o la inspiració. La sinceritat, perquè Malcolm no ens amagava en el seu llibre res dels seus començaments, de la seva joventut al gueto de Harlem, on es lliurava a l'alcohol i a la droga, al robatori i al proxenetisme. La inspiració, car, en el fons de la presó pren consciència de la seva degradació i de la de tot el poble negre; des d'ales-

hores dedicava la resta de la seva vida a lluitar contra el "diable blanc" responsable d'aquesta degradació. Va lluitar com a polític, però també com a profeta: convertit a l'Islam, no parava de repetir que el millorament de les condicions de vida dels niggers tenia també un abast moral. Va combatre contra els blancs reformistes, contra els negres integracionistes (la integració, la gran enganyifa, segons Malcolm X).

Edició de Materials: els llibres que estudiàvem en els anys seixanta

Però les eines intel·lectuals revolucionàries i antiimperialistes que posava al nostre abast *Edició de Materials* no consistien tan sols en l'autobiografia de Malcolm X. Si faig una ullada als prestatges on conserv els meus llibres més estimats n'hi podem trobar tota mena d'estudis cabdals per a una autèntica formació antiimperialista. Em referesc a "incunables" com: *Ahmed Ben Bella* de Robert Merle (1966); *Vietnam: la segona resistència*, de Wilfred Burchett (1966); *Stalin: una biografia política*, d'Isaac Deutscher (1967); *Cartes sobre El Capital*, de Marx i Engels (1967); *Història del socialisme*, de Jacques Droz (1968); *Sud-Àfrica: nazisme i apartheid*, d'Ania Francos (1966); *La CIA, el Govern Invisible* de David Wise i Thomas B. Ross (1966); *Hongria 1956: socialisme i llibertat* de François Fetjő (1966); *El conflicte àrab-israelita*, de J. P. Sartre (1967); *Hanoi sota les bombes*, de Wilfred Burchett (1967); *Judici a Estocolm: Tribunal Russell* de J. P. Sartre (1968); *Retrat polític dels USA*, de Pierre Dommergues (1967); *Mecanisme del poder en Amèrica Llatina*, de Luis Mercier (1968); *La Xina de Mao*, de K. S. Karol (1967), etc., etc.

Ibn Khaldun i el naixement del Tercer Món

Després, indubtablement aprofundírem molt més en els clàssics del pensament revolucionari mundial (sense deixar de banda els utòpics de totes les èpoques i contradetes, el primigeni cristianisme, fins arribar a estudiar les primitives societats preclassistes). Tot era útil per anar bastint una juvenil consciència antifeixista i antiimperialista en aquells anys de repressió i tenebror feixistes! Més endavant (ja era l'any 1971) caigué a les nostres mans un altre clàssic. Em referesc a *El nacimiento del Tercer Mundo: Ibn Jaldún*, d'Ives Lacoste, editat en el febrer de 1971 per Edicions 62. Però parlar ara mateix de tots els llibres que serviren per a anar esmolant el nostre esperit de resistència antifeixista i anticolonial seria una feina interminable! Quin és el llibre, la història, que no interessin uns joves disposats a deixar la vida, en cas necessari, en l'intent de des-

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) III part

de M. López Crespi

Cada quinze dies a L'ESTEL de Mallorca (d'agost del 1996 fins a l'agost del 1997)

Per demanar números endarrerits, telefona al 26 50 05

En la fotografia podem veure el propietari de la Llibreria Logos de Ciutat i l'escriptor Miquel López Crespí. A començaments dels anys setanta vendre enmig del carrer llibres catalans, marxistes i anti-imperialistes era una important tasca antifeixista en el camí del nostre deslliurament nacional i social.

lliurar el seu poble de l'opressió exercida per l'explotació capitalista -el treball assalariat-i per l'imperialisme -l'opressió de les nacions-?

La covardia i el reformisme de l'"esquerra" oficial europea

En el començament de l'article parlàvem de la importància que la vida i l'obra de Frantz Fanon tingueren en la nostra formació de revolucionaris mallorquins compromesos amb la seva terra i el seu temps. Per la revolució africana, el llibre que l'any 1965 ens obrí les portes (juntament amb *L'imperialisme, fase superior del capitalisme* i *El dret dels pobles a l'autodeterminació*, de Lenin) era un recull d'articles -la majoria publicats en temps de la lluita contra els francesos, a Algèria, i sense signar- en el diari clandestí del *Front d'Alliberament Nacional*. Parlam de *El Moudjahid* en el qual Fanon va començar a escriure l'any 1952. Fanon és un exemple cabdal d'intel·lectual orgànic amb el poble del tipus que teoritzà Gramsci. Martiniquès, Fanon coneix en pròpia pell l'imperialisme (i, en especial, el propi imperialisme francès) amb el seu seguit de sobreexplotació socioeconòmica, alienació etnòcida, pressió política, racisme: la lluita del poble algerià és la seva lluita. D'ençà el començament de la guerra d'independència algeriana, Fanon, a més, descobreix la inconsistència de l'"esquerra" oficial europea i, especialment, dels pretesos "comunistes" o "socialistes" francesos, que no entenen la lluita armada del poble algerià contra l'exèrcit ocupant francès i els colons de la metròpoli. Bàsic per a comprendre aquesta ceguesa és l'article "Los intelectuales de izquierda y la guerra de Argelia". Més endavant, Fanon analitza la importància estratègica de la lluita armada del poble algerià

per la seva independència, i la guerra popular iniciada contra l'ocupant, com "el començament de l'alliberament de tot Àfrica" del colonialisme i del neocolonialisme. Seguint intuïtivament antigues concepcions de Parvus, Lenin i Trotski (la revolució russa no podia ser tan sols nacional: havia de ser el començament de la revolució mundial contra el capitalisme i l'imperialisme) Fanon teoritza aproximadament el mateix parlant de la puixant guerra per la independència d'Algèria. És el moment en què escriu a *El Moudjahid*: "La revolució algeriana serà l'inici de l'alliberament d'Àfrica, o bé la revolució s'estancarà i degenerarà". Quines grans coincidències amb les anàlisi de Lev Trotski en *La Revolució traïda! La revolució traïda* era igualment un dels nostres llibres de capçalera en aquella època. Aquí el fundador de l'Exèrcit Roig analitzava l'abandonament dels ideals igualitaris de l'octubre soviètic per part de la nova burgesia "roja" (part de l'antiga administració tsarista, intel·lectuals burgesos, militars reaccionaris, etc., etc) que havia usurpat el poder al poble treballador.

Vietnam, Cuba i Algèria: exemples de lluita d'alliberament nacional

A començaments dels anys seixanta ja ens seduïa més -com a programa revolucionari- l'experiència vital dels pobles del Tercer Món lluitant, amb les armes a la mà, pel seu alliberament, que no pas la buida xerrameca del reformisme carrillista, que des de *Radio España Independiente* exhortava a oblidar el passat (la guerra civil revolucionària, la guerrilla antifeixista, la fam, els empresonaments, els camps de concentració, les tortures contra el poble) i a la reconciliació amb els botxins dels pobles de l'Estat.

Ahmad Ibn Bil-là (capdavanter de la guerra popular algeriana); Fidel Castro i Che Guevara (Cuba); Ho Chi Minh i Giap (Vietnam) esdevien fars lluminosos en el combat per l'alliberament de les nacions oprimides per l'imperialisme capitalista. Per cert, i en relació amb la revolució cubana, K. S. Karol va escriure un gran llibre titulat *Los guerrilleros en el poder* (Seix Barral, 1972), encara avui de gran utilitat per qui vulgui copsar l'abast de la lluita d'alliberament nacional i social del poble cubà.

L'any 1955 la Xina (amb el suport de la Indonèsia de Sukarno, la Índia de Nerhu, l'Egipte de Nasser -al-Nassir-, etc.) posava en marxa la Conferència de Bandung, que la naixent Algèria i el Vietnam (tots els pobles just alliberats del colonialisme europeu) saludaven com el començament d'una nova era pel que feia a les possibilitats dels naixents estats antiimperialistes.

Cultura, religió i política dels colonitzadors: coartades ideològiques per al robatori i la tortura dels pobles oprimits

És dins d'aquests context que hem d'entendre la importància que, per nosaltres -en Frederic Suau, jo mateix- tenia, en els anys seixan-

ta, donar a conèixer els grans pensadors de la lluita anticolonialista (especialment Fanon i Malcolm X) a través de les pàgines de "Letras".

Aleshores just teníem vint anys i ens sorprenia la vitalitat d'aquests grans revolucionaris que il·luminaven (amb l'exemple de la seva vida i la seva obra) la tenebror de la dictadura del capital (el franquisme). Fanon és radical i creu en la justa violència del colonitzat en contra del colonitzador (en aquest cas la violència del poble explotat algerià contra l'exèrcit i altres forces d'ocupació franceses).

Fanon -i Sartre ho subratlla en el pròleg a *Els damnats de la terra*- creu que la "cultura" dels "occidentals", els subterfugis ideològics dels "demòcrates" i "esquerrans" europeus són això mateix: excuses de mal pagador per a no acabar de rel amb la injustícia radical del sistema colonial. Política, institucions, religions, "cultura" colonial burgesa, són per a Fanon i la major part dels dirigents i combatents del *Front d'Alliberament Nacional* algerià "una fulla de parra" que amaga el robatori de les riqueses naturals del poble oprimat: or, diamants, petroli, boscos, gas natural, matèries primeres de tot tipus que el lladre capi-

talista i colonial se'n porta a la metròpoli. Fanon explica que el panxamentisme de l'obrer i del pagès metropolitans amb el sistema d'opressió colonial vé donat pel profit econòmic que en treuen del manteniment d'aquesta situació injusta. Lenin ja havia fet la mateixa anàlisi en parlar, a mitjans dels anys deu d'aquest segle, del creixent reaccionarisme i conservadorisme dels sectors privilegiats de les classes populars britàniques (l'augment dels reformisme possibilista entre l'aristocràcia obrera) a conseqüència de la repartició d'algunes miques, producte de l'expoliació de les colònies britàniques tant a l'Àfrica com a Àsia.

Potser ens erràrem una mica en imaginar que tota aquella feina de la lluita antifeixista arrelaria en la consciència dels nostres companys de generació. Creença ingènua en la força de la raó i de la paraula? No ho sé. Crec que férem el que corresponia, fructificàs o no el nostre treball cultural. Ningú no podrà negar mai que érem a la trinxera, posant llambordes a la barricada en el moment en que pertocava fer-ho. Aquesta és la força que ens manté sempre fidels al nostre poble, al capdavant de la lluita anticapitalista i antiimperialista. Ω

M. López Crespí, dos premis de poesia

L'escriptor de sa Pobla i col·laborador del *Diari de Balears*, Miquel López Crespí, acaba de guanyar dos importants premis literaris. Es tracta de la XI edició del premi de poesia que es convoca a Alacant i el XVè concurs de poesia catalana (Tarragona, 1997).

Les obres del nostre col·laborador guardonades a Tarragona i Alacant porten per títol *Hivern* i *Anyada de sang*. Són dos amples reculls d'unes quaranta poesies cada un d'ells. Els guardons li han estat concedits per dos importants jurats format per escriptors de tot l'àmbit dels Països Catalans. Els poemaris seran editats per conegudes editorials de València i Girona. L'autor de sa Pobla ha publicat darrerament diversos llibres de narrativa, teatre, poesia i assaig. Entre molts d'altres podríem destacar: *Els poemes de l'horabaixa* (poesia, Andorra 1994); *Crònica de la pesta* (narrativa, Girona, 1993); *El cicle dels insectes* (poesia, Edit. Moll, 1992); *L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970)* (memòries, El Tall, Ciutat 1994); *Histò-*

M. López Crespí i Bartomeu Fiol.

ries del desencís (narrativa, Moll, 1995); *Punt final* (poesia, Edit. Moll, 1995); *L'obscura ànsia del cor* (poesia, UIB 1996); *Vida d'artista* (Premi de narrativa de la Generalitat de Catalunya, Girona 1995); *Planisferi de mars i distàncies* (Edit. Columna, 1996). Igualment algunes de les seves traduccions han estat publicades a Madrid, Bilbao, Sevilla, València, París, etc. Ω

◆ N'Antoni Font, natural de Maria de la Salut, regenta des de fa 10 anys la **Botiga de venda de cotxes nous i usats Antoni Font** a la barriada del Nou Centre Comercial de Ciutat. N'Antoni duu 26 anys d'experiència en el ram de l'automòbil.

◆ Fa un any que en Josep M. Valero, natural des Molinar, regenta la botiga **Autos ses Col·lumnes**. Ven automòbils de segona mà i nous, tots amb garantia de motor i carrosseria.

◆ En Lluís Fernandez regenta des de fa 12 anys el **Taller Vulcano** a la carretera d'Inca de Ciutat. Son pare, en Biel Fernández, va obrir aquest taller ara fa 40 anys.

◆ Fa 11 anys que na Mercé Miranda va obrir la botiga **Natur Shop** a la barriada de son Sunyeret de Ciutat.

◆ N'Andreu Hernández és l'amo jove del **Taller Hernández** de reparació de cotxes a la barriada de la Coloma de Ciutat.

◆ Fa dos anys que en Miquel Morell, d'ascendència sollerica, va obrir la botiga **Norma Còmics**, on ven tebeos en català, castellà, anglès, francès i alemany. Tanmateix els 80% dels tebeos que ven són en castellà. I que llavors ens diguin que el castellà està discriminat a Mallorca!

◆ Fa 10 anys que en Ferran Martín regenta el **Restaurant Aquarium** just devora la Plaça d'en Pere Garau de Ciutat. Despatxa menús casolans a 800 ptes.

Na Reme, na Pascale i na Loli són les madones de l'**Escoleta d'Infants es Pontet**, just devora es Pont des Tren de Ciutat.

Fa 25 anys que en Pep Martínez regenta la **Barberia Martínez** als Hostalets. D'aquesta barberia s'en va fer càrrec son pare l'any 1939; el seu fundador fou en Sebastià Ferragut l'any 1901. A la fotografia arregla els cabells a n'en Bonet de ses Pipes.

El matrimoni Aguiló-Prohens és el distribuïdor a les Balears dels recipients per a la conservació d'aliments **Tupperware, Les Nereides**. Tenen el despatx a la barriada de son Canals.

En Paco Dilme va obrir ara fa 2 anys la **Carnisseria Dilme** a la barriada de Pere Garau. A la fotografia amb la seva ajudant i cunyada.

Nació i Història

FERRAN LUPESCU

Massa sovint hom cau en la temptació irracionalista de manipular la història amb objectius absurds. És el que s'esdevé, per exemple, quan hom parla de "Catalunya", "Rússia", "Tailàndia", etc., referint-se a la Prehistòria. Això és absurd, perquè les nacions actualment existents -per més que tinguin el dret inherent a l'existència i a la perpetuació- no han existit "sempre", ni estaven "destinades a existir", ni res per l'estil: llur aparició es degué a una concatenació de raons històriques.

El naixement d'una nació es produeix en aparèixer plenament formada la llengua nacional, o, per dir-ho altrament, en sorgir l'ètnia que constitueix la base humana de la nació. És això el que ens permet afirmar que la història de la nació catalana pròpiament dita s'inicia en el segle VIII (com en totes les nacions romàniques), la de Bielarús en el segle X (com en totes les nacions eslaves modernes), etc.

En la immensa majoria dels casos, el procés de gestació d'una ètnia (*etnogènesi*) es dona com a evolució d'una altra de preexistent, que ha anat fragmentant-se i, finalment, descomponent-se, fins a donar lloc a noves ètnies: les llengües d'aquestes ètnies, doncs, constituïran sengles evolucions de la llengua de l'ètnia originària. És el cas dels pobles romànics, parlants de llengües romàniques (portuguès, espanyol, català, occità, francès, reto-romànic, sard, italià, romanès, etc.), els quals pobles sorgiren a partir de l'antic poble romà de llengua llatina. És, també, el cas dels pobles

eslaus actuals, parlants de llengües eslaves modernes (txec, eslovac, eslovè, serbocroat, macedoni, búlgar, polonès, bielo-russenc, ucraïnès, rus, etc.), sorgits com a evolució del poble paleoslau de llengua eslavònica; etc., etc.

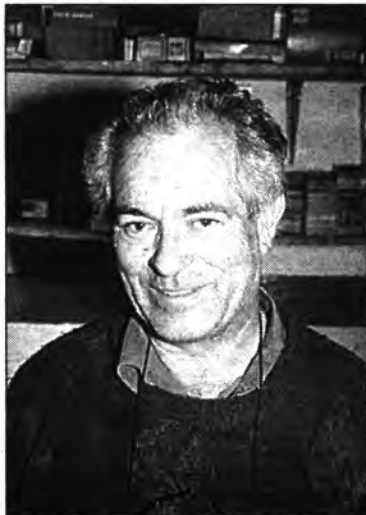
Cal remarcar, emperò, que en les venes de totes i cadascuna de les ètnies actualment existents corre la sang de nombroses ètnies desaparegudes. Per exemple, el poble català es formà -com sabem a partir dels gal-loromans del sud de la Septimània i dels hispanoromans del nord de la Tarracòense, en esdevenir llengua catalana la llengua llatina parlada per aqueixes subdivisions territorials de l'ètnia romana; ara bé: aquests pobles eren biològicament descendents, sobretot, d'íbers romanitzats; els quals, al seu torn, descendien dels íbers pròpiament dits; i aquests havien assimilat elements bascos, fenicis, grecs, cèltes, etc., etc. Similarment, els búlgars actuals (de llengua búlgara) descendeixen dels paleobúlgars (una de les branques dels paleoslaus de llengua eslavònica); però els paleobúlgars, al seu torn, sorgiren (per canvi lingüístico-cultural) dels protobúlgars (un poble turquès antic)... dels quals també descendeixen els actuals txuvaixos (un poble turquès modern). Així tenim que dos pobles mancats de cap vinculació lingüística (el búlgar modern pertany al grup eslau de la família lingüística indoeuropea; el txuvaix pertany a la subfamília turquesa de la família lingüística altaica), i prou distants culturalment i geogràficament, tenen idèntic origen des del punt

de vista històric, i, per dir-ho així, "biològic".

Anàlogament al propi fet nacional, la territorialitat de les nacions actuals és inviolable, però no estava pas "predeterminada" històricament, sinó que fou l'esdevenir històric allò que les dotà d'un territori determinat, i no pas d'un altre. Per exemple: en unes altres circumstàncies, a partir de decisions polítiques diferents, en el marc d'altres relacions de força, la catalanitat hauria pogut atènyer Terol i Conca i excloure Alacant i Menorca, posem per cas. I no cal fer-hi història-ficció: bona part de la Múrcia actual havia estat catalana durant alguns segles, després d'haver estat àrab i abans d'esdevenir espanyola; i això no qüestiona pas la seva espanyolitat actual, tan incontrovertible com la catalanitat de Mallorca.

En definitiva: cal evitar l'error de retrotraure realitats actuals a aquells moments del passat en què tals realitats no existien. Indíbil i Mandoni no eren "catalans", ni els talaiòtics eren "mallorquins" (en el sentit actual del terme), ni Viriat "portuguès" ni "espanyol", ni els gals "francesos".

Dit això, hom podria demanar-se si té cap sentit iniciar la història de Catalunya -o de qualsevol altra nació- amb la Prehistòria. Sí: en té. D'una banda, perquè cal conèixer la història del país (del territori) que avui és patrimoni de tal nació; de l'altra, perquè l'ètnia actual no sorgí pas del no-res, i és imprescindible que conegui els seus avantpassats: els seus orígens. Ω

Fa 18 anys que en Manuel Pérez va obrir el **Taller Pérez** de reparació de cotxes a la barriada de son Gotleu.

L'ESTEL
de Mallorca
INFORMA'T
INFORMA'T
INFORMA'T

La rauxa

El descrèdit de la democràcia

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

Des de fa ja molt de temps, al nostre país s'està desenvolupant una forta campanya d'acció a favor del reconeixement internacional del nostre esport. Dissortadament, i malgrat la voluntat majoritària dels catalans del Principat, i del Parlament, Catalunya encara no té representació pròpia en matèria esportiva.

Totes les federacions esportives principatines ja han donat el seu suport a la creació de seleccions nacionals catalanes. A nivell polític, Convergència i Unió, Esquerra Republicana i Iniciativa per Catalunya, que sumen la majoria d'escons al Parlament, també han recolzat el projecte (tant sols el Partit Popular s'hi ha mostrat en contra, i el Partit Socialista no s'hi ha pronunciat al respecte). I per si n'hi havia prou, recentment la fundació Bofill ha fet una enquesta en la que es preguntava als ciutadans que, en una partida entre una selecció espanyola i una catalana, a quina d'elles donaria suport; el resultat ha estat aclaparador: el 63% animaria als catalans, i tan sols un 23% als espanyols.

Així doncs, avui dia ens trobem que els nostres esportistes no poden defensar el nostre país a nivell internacional, i són obligats per llei (Llei de l'Esport de 1990) a jugar amb una selecció estrangera, l'espanyola, sota el xantatge de la inhabilitació professional si no ho fan.

El mes de novembre passat, tornà a esclatar la polèmica, a ran d'una sèrie de declaracions totalment fora de to, i que ara comentaré, d'un grupet d'aprenents de dictador.

El senyor Miquel Àngel Rodríguez, secretari d'Estat per a la Comunicació, declarava amb prepotència i vanitat a la premsa: "Posats a proposar coses (...), que impedeixin als equips de les seves comunitats que contractin entrenadors i jugadors estrangers. I posats a dir bestieses, que només vagin als estadiis els nascuts a la ciutat, amb la qual cosa acabaran jugant a les bales". (8/11/96).

Aquest Goebbels de pacotilla intenta, un cop més, confondre a l'opinió pública amb tota mena de bajanades i de distorsions de la realitat. Tenir selecció pròpia no sig-

nifica que als Països Catalans no puguin jugar estrangers, ni que no hi puguin entrenar gent de fora. A més a més, als estadiis poden (i podran) entrar tots els que vulguin, no sols els nascuts a la ciutat. Això passa a tots els països del món que tenen selecció nacional; o a cas els equips espanyols no contracten entrenadors i jugadors estrangers, i als seus estadiis no deixen entrar-hi a tothom?

"...(Reclamar una selecció catalana) delata el caràcter totalitari del nacionalisme que, sempre, ha utilitzat l'esport com a aparador i eina per a la mobilització tribal." (Federico Jiménez Losantos. Diari ABC. 9/11/96).

Senyor Jiménez Losantos, a cas Espanya no té selecció pròpia? Si les seves paraules fossin certes, això significaria que tots aquells que estan a favor de que Espanya tingui selecció pròpia són "nacionalistes totalitaris", i que al voler que guanyin els seus colors s'estaran "mobilitzant tribalment." De les paraules del senyor Jiménez Losantos es pot desprendre que ell no està a favor de la selecció espanyola de

futbol ni de cap altra, a no ésser que s'autoinclogui en el club dels "nacionalistes totalitaris" que tant critica.

"Una decisió unilateral i sustentada en un suport tan minoritari és, senzillament, inacceptable. L'única selecció que ha d'existir en el futbol i en els altres esports és l'espanyola." (Francisco Marhuenda. Diari ABC. 9/11/96).

Senyor Marhuenda, el suport que rep la selecció catalana de futbol (i les dels altres esports) no és minoritari, sinó majoritari (63% de la població, la majoria del Parlament, suport de totes les federacions esportives del Principat).

"Es dubtós que els aficionats bascos i catalans estiguin disposats que els seus equips deixessin de disputar els campionats espanyols (...). D'aquí es dedueix que la lliga continua sent el més eficaç antídoto contra les temptacions independentistes." (El País, editorial del 10/11/96).

El tenir seleccions nacionals pròpies no és impediment per a mantenir, almenys durant algun temps, les actuals lligues. Tenim molts exemples al respecte: Andorra és independent, però els seus equips juguen la lliga de l'estat espanyol de futbol i la lliga ACB de basquetbol; els equips d'hoquei gel del Principat i d'Aragó juguen la lliga de l'estat francès; etc.

A més a més, el futur està en unes grans lligues europees, i així equips catalans com el Barça o el

València no hauran d'anar a llocs tan poc recomanables com Almerdralejo o Vallecás.

Per la seva banda, Antonio Romero, d'IU (Intransigents Units), qualifica la proposta de "barbaritat". El frustrat aquest (frustrat per no poder ésser batle de Màlaga), al dir que la proposta és una "barbaritat" està qualificant la democràcia de "barbaritat", i a la majoria dels principatins (un 63%, ni menys ni manco!!) de "bàrbars". I vostès es diu d'esquerres, senyor Romero?, doncs amb el seu llenguatge totalitari sembla el general Franco. IU és el germà bessó del PSOE, i es dedica a fer-li la feina més bruta al senyor González.

Resumint, que aquesta colla d'imperialistes no coneixen el significat de paraules tals com "democràcia" o "transigència"; i no volen acceptar la realitat d'uns Països Catalans que, cada dia que passa, són més a prop de la seva llibertat.

Aquesta gent són de la que diuen que, avui dia no cal utilitzar la lluita armada per a defensar res, que ara vivim en democràcia i que tot és defensable pacíficament, que són les majories les que tenen l'última paraula. Si això és cert, per què no accepten la seva democràcia derrotada? Perquè no actuen tan democràticament els espanyols com ho hem fet els catalans?

Ni ells mateixos es creuen la seva pròpia democràcia. Ω

Hi ha personatges en la Història que no poden ésser tancats en un espai determinat de temps, ja que les seves figures, tot el que foren en un moment concret, es projecten cap al futur. Els seus cossos poden estar morts, però els seus missatges els sobreviuen per sempre. Un d'aquests personatges fou Malcolm X, líder carismàtic de la comunitat negra musulmana dels Estats Units. Allà per la dècada dels seixanta, Malcolm ensenyà a tothom que ningú, ningú, té dret a tractar als altres com si fossin éssers inferiors; i que cap, cap poble no té dret a sotmetre un altre.

Malcolm ens ensenyà a tots a prear el valor de la legítima defensa, a no deixar-se humiliar per ningú, mai, sota cap concepte. Que si t'ataquen, et defenses, i això val per a totes les nacions del món, inclosa la nostra, la catalana.

Així doncs, per a nosaltres, Malcolm és una mica nostre, perquè nosaltres també estem discriminats, perquè a nosaltres també se'ns encaixa per no voler renunciar a nosaltres mateixos i a la nostra terra, perquè no volem deixar-nos domesticar com si fóssim animals de circ, perquè estem orgullosos d'ésser un poble que no es resigna a la seva desaparició, perquè, com diria la Núria Cadenas, estem condemnats a vèncer.

Els estats espanyol i francès ho saben, i per això ens ataquen una i altra vegada, intentant minar així la nostra resistència. Saben que som la llavor de la seva destrucció, i tenen por. Ja han vist com han caigut estats plurinacionals dictatorials, com la Unió Soviètica i Txecoslovàquia, i se'ns miren amb recel.

Els són dictatorials, encara que diguin que no. Diuen que són demòcrates, però continuen utilitzant la repressió contra nosaltres: atacs a la nostra llengua, detencions arbitràries de ciutadans per part de les forces d'ocupació, judicis polítics, pallisses, tortures,

El llegat de Malcolm

dolor, odi, rancúnia, morts..., i diuen que són demòcrates.

Avui tots els catalans i catalanes tenim molt de l'esperit rebel de Malcolm, tots i totes som Malcolm X.

Amb la mort de Franco no acabà el genocidi contra el nostre poble, sinó que aquest continua avui dia, no han canviat massa les coses i, moltes voltes, no han canviat ni les cares dels botxins.

Juliol-1976: esclata una bomba a l'estadi valencià "Levante" la nit abans de la "Trobada dels Pobles". TOTS SOM MALCOLM X!!

5-novembre-1976: setè atemptat contra la llibreria Tres i Quatre, de València. TOTS SOM MALCOLM X!!

Febrer-1977: un grup de joves són agredits a Oriola (Baix Segura). TOTS SOM MALCOLM X!!

Primavera de 1977: esclata una bomba a la llibreria Set i Mig, d'Alacant. TOTS SOM MALCOLM X!!

Octubre-1977: Miquel Grau és assassinat a Alacant mentre penjava cartells referents a la Diada Valenciana del 9 d'octubre. TOTS SOM MALCOLM X!!

Novembre-1977: es denega l'amnistia als independentistes catalans que havien lluitat contra el règim franquista, i que estaven empresonats. TOTS SOM MALCOLM X!!

Nadal de 1978: un potentíssim artefacte explosiu està a punt d'esclatar-li a les mans al lingüista valencià Sanchís Guarnier; fou enviat per feixistes blaveros. TOTS SOM MALCOLM X!!

Estiu-1978: bomba espanyolista en un

cinema d'Alcoi (l'Alcoià). TOTS SOM MALCOLM X!!

26-gener-1979: l'independentista Martí Marcó és assassinat a trets per la policia espanyola a Barcelona. TOTS SOM MALCOLM X!!

Octubre-1979: esclaten artefactes explosius a la plaça de bous de València durant la celebració de l'aplec nacionalista. TOTS SOM MALCOLM X!!

12-març-1981: es fa públic un manifest espanyolista contra la llengua catalana. TOTS SOM MALCOLM X!!

11-Setembre-1981: atemptat a Sueca (la Ribera Baixa) contra l'escriptor Joan Fuster, amb dos quilos de goma-2. TOTS SOM MALCOLM X!!

27-febrer-1984: manifestació en defensa de la llengua, es produeixen brutals agressions i pallisses per part de la policia espanyola contra els manifestants, vint-i-set detinguts. TOTS SOM MALCOLM X!!

1985: detencions d'independentistes a la Catalunya Nord. TOTS SOM MALCOLM X!!

23-abril-1985: la policia espanyola reprimeix salvatgement una manifestació independentista a Barcelona. TOTS SOM MALCOLM X!!

27-agost-85: l'organització terrorista parapolicial Milícia Catalana fa un atemptat amb bomba contra el local de la Crida a la Solidaritat, a Barcelona. TOTS SOM MALCOLM X!!

17-juliol-86: Milícia Catalana col·loca una bomba al local del Moviment d'Esquerra Nacionalista (MEN), a Girona. TOTS SOM MALCOLM X!!

23-abril-1988: actes de protesta a Barcelona i Girona contra l'arribada del rei Borbó a Catalunya, repressió estatal i detencions. TOTS SOM MALCOLM X!!

7-maig-1989: artefacte explosiu parapolicial contra la seu del Moviment de Defensa de la Terra (MDT), a Barcelona. TOTS SOM MALCOLM X!!

5-novembre-1989: artefacte explosiu parapolicial contra la seu de l'MDT a Manresa (el Bages). I atemptat contra el domicili del membre de Catalunya Lliure Jordi Moners. TOTS SOM MALCOLM X!!

28 de juny-6 de juliol de 1992: decenes de detencions contra independentistes, que són brutalment torturats per les forces d'ocupació, TOTS SOM MALCOLM X!!

11-abril-93: assassinat del jove independentista maulet Guillem Agulló, natural de la localitat valenciana de Burjassot (L'Horta), a mans de feixistes. El diari ultra "Las Provincias" justifica l'assassinat. TOTS SOM MALCOLM X!!

26-octubre-1995: a la presó de Picassent (L'Horta) l'intern Manuel Pérez i Fornàs, malalt terminal de sida i amb mig cos paràlitzat, és apallissat brutalment pels seus carcellers. Denuncià les agressions i quinze dies després entrà en coma i morí. TOTS SOM MALCOLM X!!

La llista d'accions repressives contra els catalans durant aquests vint anys de "democràcia" és infinita, i ací tan sols m'he limitat a exposar una mínima part d'aquestes discriminacions, que es compten per milers. Això passa a diari a Catalunya, i mentre sigui així, caldrà respondre amb contundència, com ensenyà Malcolm.

Felipe V, José Antonio, Franco, Juan Carlos, ... Diferents cares per a un mateix botxí. TOTS SOM MALCOLM X!! Miguel Àngel Rodríguez i Fernández. Ω

Comitè de defensa per la llibertat d'expressió

LES PERSONES SOTASIGNANTS EXPRESSAM EL NOSTRE REBUIG PER LA DEMANDA INTERPOSADA PER LUIS M. ANSON, DIRECTOR DE L'ABC, CONTRA L'ESTEL DE MALLORCA I L'ESCRITOR JOSEP PALOU AL TEMPS QUE REIVINDICAM LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ

Tretzena relació de signants

Gaspar Mesquida (estudiant), Tomeu Adrover (estudiant), Francisca C. Bauçà (administrativa), Biel Morey (jardiner), Borja López-Ceron (educació física), Cati Morrade (estudiant), Teresa Sureda (estudiant), Bàrbara Mesquida (educadora), Mateu Ferrer (estudiant), Catalina Crespi (mestressa de casa), Rosa Mascaró (educadora), Margalida Puigserver (treballadora social), Xavier Ribó (periodista), Laia Anguera (psicòloga), Josep A. Selles (economista), Ramon Galmes, Joan Adrover (fuster), Guillem Riera (repositor), Josep Sansó (estudiant), Andreu Ribot (estudiant), Josep Tarrés (metge), Ana Garcia (arquitecta), Francesca Pericàs (estudiant), Elisenda Durà (estudiant), Guillem Mas (estudiant), Miquel Estrades (tècnic), Maria del Mar Bauçà (estudiant), Gisela Ferreras (estudiant), Catalina Mateu (estudiant), Sílvia Artigues (estudiant), M. Assumpció Sureda (professora), Josep J. Bort (professor), Jaume Burdils (estudiant), Jaume Valentí (estudiant), Vicenta Estada (professora), Joana M. Sampol (administrativa), Bernat Garau (administratiu), Antònia Amengual (professora), M. Àngela Melis (estudiant), Bàrbara Mesquida (estudiant), Margalida Segura (professora), Josep Pujol (pintor), Catalina Forteza, Jerònia Seguí (estudiant), Miquel Martínez (rellotger), Antònia Joan (mestra), Bartomeu Mulet (aux. biblioteca), Júlia Roman (estudiant), Joana M. Mas (estudiant), Joan Pol (professor), Francesca Salvà (estudiant), Manuel Cuesta (estudiant), Maria Avellà (estudiant), Bernat Bennassar (professor), Amadeu Calafat (informàtic), Miquel Trias (professor), Maria Gomila (estudiant), Catalina Bisquerria (professora), Pere Grimalt (estudiant), Sebastià Grimalt (estudiant), Francesca Pons (estudiant), Catalina Calvo (estudiant), M. Assumpció Guerris (estudiant), M. Antònia Jaume (estudiant), Miquel Bauçà (ATS), Bernat Torres (estudiant), Tomeu Mestres (estudiant), Maite Brazales (estudiant), Aina M. Corbera (mestressa de casa), Raimon Boix (música), Eduard Ramírez (estudiant), Bartomeu Ferrer (dibuixant), Jaume Ferriol (pagès), Tomeu Ramis (professor), Rafel Gelabert (treb. social), Cristina Nicolau (comerç), Pep B. Pomar (tècnic cultura), Magdalena Cerdà (professora), Antoni Bibiloni (professor), Bartomeu Marimon (arts gràfiques), Francesca Coll (estudiant), Margalida Font (estudiant), Julià P. Rado (electricista), Manuela Garcia (mestra), Jaume Duran (mestre), Pere Torres (estudiant), Maurici Marí (estudiant), Maria Morro (delineanta), Antònia Amengual (estudiant), Caterina Amengual (estudiant), Bernadí Amengual (enginyer tècnic), Sebastià Darder (professor), Llorenç Morey (professor), Aina Colomina (professora), Mercè Cuquerella (professora), Joan Ferriol (professor), Rafel Seguí (professor), Joan Sanç (professor), Joan Planas (professor), Laia Tarrés (estudiant), Carles Estrany (estudiant), Marc Carter (estudiant), Carles Carreras (estudiant), Montse Moncunill (administrativa), Bàrbara Vives (estudiant), Maria C. Martínez (estudiant), Llorenç Andreu (mecànic), Jeroni Galmés (mecànic), Pasqual Roldan (estudiant), Pere Roig (butaner), Josefina Fernández (comerciant), Mateu Munar (joier), Guillem Puigròs (picapedrer), Miquel Oliver, Mateu Trobat (pastor), Isabel Nicolau (dependent), Joan J. Jofre (repcionista), Maria Ques (estudiant), Pere Cabrer (porter), Joana M. Ballester (administrativa), Velasco Lozano (comercial), Pere Campillo (ATS), Aina Horrach (ATS), Margalida Soler (mestra), Bernat Bonet (picapedrer), Fidel Perona (cuiner), Antoni Sansó (cambrer), Jaume Salas (arquitecte), Francesca Ramon (estudiant), Antònia Serra (repcionista), Jeroni Adrover (tècnic), Marisol Estarellas (cambrera), Miquel Gayà (mecànic), Antònia Sansó (estudiant), Bàrbara Ginès (estudiant), Biel Servera (obres públiques), Rocío González (estudiant), Jaume Estrany (estudiant), Maria del Mar Caro (estudiant), Maria Perelló (administradora), Bartomeu Soler (picapedrer), M. Antònia Capó (estudiant), Toni Cabrer (picapedrer), Coloma Seguí (cambrera), Toni Font (picapedrer), Joan A. Mercadal (estudiant), Miquel À. Sants (estudiant), Toni Sard (estudiant), Cati Pallicer (cambrera), Mateu Riera (picapedrer), Rafela Riera (ajudant cuina), Andreu Llinàs (estudiant), Joan Bauçà (estudiant), Miquel Febrer (estudiant), Maria Pascual (estudiant), Catalina Fullana (estudiant), Agnès Duran (estudiant), Joana M. Font (estudiant), Francisca Mascaró (estudiant), M. Antònia Caldés (estudiant), Margalida M. Ribot (estudiant), Margalida Horrach (estudiant), Sebastiana Sureda (estudiant), Catalina Massanet (estudiant), Marga Jaume (estudiant).

Martín Ferrand, d'ABC, contra el llenguatge "políticament correcte"

Al passat número de L'Estel ens fèiem ressò d'un article de Nadal Batle publicat al *Diari de Balears*, titulat "El primer no flas-tomar", en què blaslava el llenguatge "políticament correcte" per ser una coartada utilitzada pels enemics de la llibertat d'expressió. Vés per on, el col·laborador d'ABC Manuel Martín Ferrand, el mateix que no fa gaire lloava l'obra del periodista pro-nazi Manuel Aznar, el passat mes de desembre vingué a Palma a fer una conferència i amollà això: "El periodismo que viene no se parecerá mucho al actual si los ciudadanos no luchan por continuar manteniendo vigente la materia prima, la expresión de la libertad i de los intereses de la sociedad. Si no lo hacemos así hablaremos de una cosa diferente del periodismo, de una definición menos pretenciosa y más ecléctica que llamamos políticamente correcta". I fent referència a aquest darrer concepte, va afegir: "Llegar a esto significaría hacer desaparecer las notas discordantes de la sociedad, las que nos mantienen vivos. A partir de aquí nos quedaría empezar a balar y esperar nuestro turno de esquilada".

Molt bé, Sr. Ferrand! A L'Estel sempre hem fugit del llenguatge "políticament correcte" i hem dit les coses pel seu nom pesi a qui pesi. A nosaltres no ens atura ningú a l'hora d'escriure i pot estar ben segur que de xotets no en tenim ni un pèl. És a dir, som tot allò que vosté té en tan alta consideració. Però resulta que precisament per això el seu director, Luis María Anson, pretén esclafar la llibertat d'expressió d'aquesta publicació denunciant-nos a la justícia espanyola. Això és que s'ha de veure per creure! Que Nadal Batle critiqui el llenguatge "políticament correcte" mereix tots els aplaudiments del món, perquè aquesta ha estat sempre la seva línia d'actuació. Però que un seuaç d'Anson vengui a Mallorca a presumir de defensor de la llibertat d'expressió, és d'un morro estratosfèric. Aquests espanyols no són més hipòcrites perquè no s'entrenen!! Redacció Ω

Ussía lloa els insultadors i Campmany diu "enano" a Jordi Pujol

Seguint el seu costum de cantar les virtuts dels escriptors satí-

rics madrilenys més estantissos, Alfonso Ussía va publicar el 10 de febrer a la revista *Época* els versos d'un "altofuncionario del Estado" que no vol donar el nom. En aquestes estrofes pudentes, que no valen ni un cagalló de cabrit grenyal, l'escriptor fantasma diu de l'escriptor Juan Benet que és "de todos los cretinos el mayor", i de Félix de Azúa que "es una mierda". Aquestes expressions provoquen l'admiració de Ussía, que aprofita per recordar que el seu ídol, un tal Pérez Creus, va dir d'un poeta anomenat Ginés de Albareda que "es un gilipollas como la copa de un pino".

Per altra banda, en un article publicat a ABC el 7 de febrer, titulat "El circo ibérico", el columnista estelar del diari mierdalenyo Jaime Campmany descriu així a Jordi Pujol: "Miren y vean al Enano Astuto, gato de maullido peculiar, escaparse por todas las gateras y llevarse en la boca lista o entre las garras prontas la sardina de oro. (...) el Enano Astuto huye de todos, a todos quiebra, con todos juega y al final se quedará con el que le dé más boquerones".

O sia que dia sí, dia també, Ussía enalteix l'insult com a forma d'expressió i tots els espanyols li riuen les gràcies. Campmany escriu damunt el diari més venut a Madrid que el president de Catalunya és un nan i un lladre, i no passa res. Que provi algun català de ficar-se amb el director d'aquests dos bandarres, en canvi, i veurà com aviat li caurà una garrotada d'antologia. Pocaveronyes!! Redacció Ω

Uns alumnes andalusos insulten Jordi Pujol i aquest els demana disculpes

El titular que heu llegit no és cap errada, encara que ho pugui semblar. Efectivament, uns escolars andalusos han insultat Jordi Pujol i aquest no ha tingut altra reacció que la d'acotar el cap i fins i tot demanar disculpes. La història comença fa gairebé trenta anys, quan Jordi Pujol va escriure, en ple franquisme un llibre titulat "La immigració, problema i esperança de Catalunya". Es publicà l'any 1958, de forma clandestina degut a la censura franquista, i es reedità el 1976. En aquella època Pujol no es tallava tant a l'hora de dir les coses que pensava, i per definir el caràcter andalus va escriure "L'home andalus no és un home coherent, és un home anàrquic. És un home destruït. És, generalment, un home poc fet, un home que fa

cents d'anys que passa fam i que viu en un estadi d'ignorància i de misèria cultural i espiritual. (...) Si per la força del nombre arribés a dominar la seva pròpia perplexitat, destruiria Catalunya i hi introduiria la seva mentalitat anàrquic: i pobríssima, és a dir, la seva manca de mentalitat". Per curar-se en salut afegí en nota a peu de pàgina: "Potser algú interpretarà això com un acte de menyspreu envers els immigrants murcians, andalusos, extremenys, etcètera. No és això. És un fet innegable que els segles de misèria i d'opressió social tenen unes repercussions d'ordre humà i d'ordre espiritual sobre els homes. (...) Des d'un punt de vista religiós, i des d'un punt de vista de respecte i d'estimació, aquests homes són més respectables que ningú".

Com es veu, Pujol es limitava a descriure els efectes de la política feudal dels *senyoritos* sobre els andalusos, i expressava el seu temor pels efectes de la immigració a Catalunya. Res de l'altre món. Als espanyols, emperò, els caigué molt tort que unes veritats com un temple com aquelles vinguessin d'un català, i començaren una autèntica persecució. Arran de la reedició de l'any 76 un diputat del Partido Socialista Andaluz publicà a *La Vanguardia* un article condemnatori, i alguns regidors espanyols de l'Ajuntament de Santa Coloma fins i tot pretengueren declarar-lo *persona non grata*. Davant aquella pedregada Pujol es davallà els calçons i decidí viatjar a Sevilla per demanar disculpes públicament.

Així arribam al 20 de gener d'enguany, quan un tal I.G. Navas Cuesta, de Barcelona, publica una carta al *Diario de Cádiz* en què recorda el llibre de Pujol i el relaciona amb el professor racista Quintana (s'ha pogut comprovar que a Barcelona no hi ha ningú amb els llinatges Navas Cuesta, nom amb el qual sovint també es publiquen cartes a la revista *Época*). Arran d'això el claustre de professors del col·legi Nuestra Señora de Lourdes, de Puerto Real, "ajuda" els alumnes de 8è d'EGB, segons ABC, a escriure una carta que remetent a l'ajuntament del poble. Deu dies més tard ABC es fa ressò de la carta, en què diuen de Pujol: "Atenta gravemente contra la dignidad de todos los andaluces dentro de la más vergonzosa discriminación de nuestro pueblo, en comparación con la prepotente y privilegiada sociedad catalana (...). Este señor, y le llamamos así porque somos más educados que él, mira a los andaluces desde otra altura, desde la altura catalana, cuando ni siquiera da la talla, y nos referimos a la moral, que no llega ni a la suya propia". El batle de Puerto Real, després de rebre aquest text, anuncia que proposarà al ple de l'a-

juntament que s'exigeixi la retirada del llibre de Pujol.

Davant aquest visceral atac anti-catalanista, en què es fa burla de l'estatura del president català i es demana la retirada del seu llibre, a l'estil dels nazis que cremaven les obres "inconvenients", com reacciona Pujol? Doncs fa figa un cop més i en declaracions a la Cadena Ser es disculpa i diu que va cometre "un error garrafal". L'endemà, 31 de gener, ABC publica una notícia amb el titular: "Pujol pide disculpas y dice sentir 'vergüenza' por sus calificativos hacia los andaluces".

Si Jordi Pujol confiava que amb aquestes disculpes vergonyants els espanyols girarien full anava ben errat. Aquest diari porc, brut i ple de verrim de Madrid no està disposat a tudar una oportunitat com aquesta per continuar humiliant-lo i l'1 de febrer anuncia a tota plana: "Jordi Pujol, el político más criticado en las letras del carnaval gaditano. Le atribuyen querer acapararlo todo y presionar a Aznar". Perquè no en quedin dubtes, la notícia comença així: "Las descalificaciones efectuadas por Jordi Pujol sobre el pueblo andaluz en un libro escrito por él en el año 1958 y reeditado en 1976, han convertido al presidente de la Generalidad en el político más criticado del carnaval gaditano". El via crucis no acaba aquí, perquè a continuació arriben a la secció de cartes al director perles com aquestes: "Pujol debería estar agradecido porque gracias a ellos (els andalusos) y a infinidad de gentes de otras regiones, han hecho la grandeza de lo que hoy es Cataluña, y no para que los insulte y los menosprecie. (...) No vale pedir disculpas y sentir vergüenza por los calificativos dados a los andaluces. Lo escrito, escrito está, y ni Pujol ni nadie puede borrarlo con esas simples palabras (...) Soy un español de nacionalidad, un andaluz de origen que reside en Cataluña" (10-2-97); "Este perdón no puede aceptarse (...) Pujol mantiene el agravio contra los andaluces instalados en Cataluña, al negar a sus hijos en el colegio el derecho a su propio idioma (...). Nunca agradeceremos bastante a los andaluces su presencia entre nosotros, porque aquí son "pueblo andaluz" y hacen prevalecer en Cataluña la lengua de España" (12-2-97).

Com es veu, tot plegat ha estat un llepadits de l'ultraespanyolisme més fatxa i anticatalà. Jordi Pujol i tots els regionalistes catalans ja en poden fer de voltes i cucaveles, que als ulls dels espanyols som tots iguals: des dels nacionalistes més tous fins als independentistes rabiosos del barco de rejilla. **Redacció** Ω

LA MÀFIA A MALLORCA

PERE GRI

De manera general se podria dir que la propera execució del projecte per a la rehabilitació dels barris de sa Calatrava, sa Gerreria i el barri Xinés, posat en marxa per l'Ajuntament de la Ciutat de Mallorca, el Govern Balear i la Unió Europea, per un import aproximat de 2.000 milions de pessetes, hauria de ser revisada abans per Zaratustra, l'anti-Crist creat per Nietzsche.

Aquest personatge afirmava conèixer molt bé totes les persones, i per això deia: "Me pareix que qui més sab de felicitat són les papallones i les bombolles de sabó, i tot el que entre els homes és de la seva mateixa espècie".

Quan es convertí en Zaratustra, Nietzsche insinuava la seva poca estimació per les persones que "en altre temps pensaven convertir-se en herois i ara són libertins". En trobar-se entre els pobres els hi recorda que "no heu de llençar l'heroi que hi ha dins la vostra ànima, sinó conservar santa la vostra més alta esperança, això vol dir, convertir-vos en superhombres".

Segurament que Nietzsche comprenia que "cada poble parla en la seva pròpia llengua del bé i del mal i el veïnat no l'entén, cada poble s'ha inventat el seu llenguatge en costums i drets (...), l'Estat serà llavors el lloc on tots, bons i dolents, són bevadors de verins". Per acabar-ho de concretar, Nietzsche entén també l'Estat com "el lloc en que tots, bons i dolents, es perden a ells mateixos", de la qual cosa es pot extreure que els únics llocs on es pot trobar vida en plenitud és allà on no arriba l'Estat, com podia

ser el cas fins ara del nostre barri Xinés.

"En veritat, diu Zaratustra, que qui poc posseeix, tant menys és posseït. Alabada sia la petita pobresa! Allà on l'Estat acaba, comença l'home que no és superflu". Però aquest no és ni molt menys el superhome, perquè "amb els seus ulls de lladre, mira tot el que llueix, amb l'avidesa de la fam, mira al qui té menjar en abundància, i sempre llenega mig d'amagat al voltant de la taula dels qui fan regals".

Però, així i tot s'ha de desconfiar d'aquells que parlen molt de justícia: "A les seves ànimes no és mel únicament el que els manca, encara que es diguin a ells mateixos els bons i els justs, no oblideu mai que a ells, per ser fari-seus, no els manca res més que "poder", en tots els llocs on he trobat éssers vius hi he trobat voluntat de poder".

Uns ulls nihilistes que observin els homes, bons i dolents, ho feren doncs, ara i en el passat, conscients de trobar sempre el mateix: "Fracments i membres i espantosos atzars, però no homes". És degut als motius esmentats que no sé si estar content de la desaparició propera del barri Xinés de Ciutat. Podem pensar que, d'aquí a vint anys, la "voluntat de poder" estarà a l'abast de les persones que habitin aquest indret, o al menys les intencions així ho pretenen, però de moment s'ha d'expressar el nostre condol per l'arribada de l'Estat a un territori que fins ara tenia vedat. Un dels casos més simptomàtics d'aquesta situació és que el Patronat Municipal de la Vivenda ha traslladat la seva seu al carrer de l'Hostal de l'Estel, on hi estava ubicat el pub

Don Juan, un dels més coneguts pels amants de les emocions fortes.

"Els prosclits que s'han prosclit a ells mateixos, tenen desitjos de viure enmig del homes i beneficiar-se de la seva compasió", assegura Nietzsche, i potser és per això que els carrilanos, "àdhuc una presó els acaba paresquent la benaventurança, és allà on els criminals dormen tranquils, és allà on disfruten de la nova seguretat". No han de ser així les persones per ser del seu agrat. Ell volia gent que "circula pels penya-segats, però amb ulls d'àguila, el que s'aferra al penya-segat amb urpes d'àguila, el qui té valor", no el qui es deslliura de tot per una poca seguretat.

Ara, el barri Xinés es convertirà en el barri "dels Jutjats". Allà, les mirades de les dependents dels nombrosos comerços que sens dubte s'hi ubicaran, dirigides sobretot per la por a que algú els robi, substituiran les mirades llunyanes de les prostitutes, que si ens hem d'atendre a Nietzsche serien un amor poc segur però respectable.

Sorgirà, doncs, una nova espècie de "vida" en aquest indret, que serà en alguns casos per a les persones que sempre l'han habitat, una nova vida de "ciudadà".

De fet, qui en sortirà guanyant és l'Estat, que d'entrada haurà pogut adquirir per, com aquell qui diu, un parell de milers d'euros, importants parcel·les a tres barris contrals de Ciutat. Devia ser que esperaven la total degradació a fi de poder comprar a bons preus. Aquest deu haver estat el motiu principal, i no les drogues o la prostitució, el que ha duit al barri Xinés cap a una situació límit. I tot això ha passat, perquè era un lloc on l'Estat no arribava, però fins que hi ha pogut entrar de ple, no s'ha quedat tranquil. Ω

CARTES AL DIRECTOR

No m'agrada La Balanguera

Senyor director:

Com molt bé vos sabeu, sóc asidu lector del vostre periòdic, d'ença que era S'ARENAL -una denominació potser un pel localista, però a la que encara teng un cert efecte nostàlgic- i tot i que mantenc algunes discrepàncies no pas amb els continguts, però sí sovint en les formes que teniu d'expressar-los, mai no havia volgut entrar en polèmiques. De fet, sóc dels que pens que ja en tenim prou amb els enemics exteriors: ni com a professional de la informació ni com a nacionalista, vull entrar en banals baralles amb col·legues i/o companys de viatge ideològic. Més de dues vegades he llegit a L'ESTEL DE MALLORCA, comentaris gens ni mica amables sobre un o altre company de professió, en funció del seu lloc de feina, tot palesant un desconeixament de la nostra realitat laboral. I tanmateix no havia fet cap comentari, en públic, si més no. Però al número 355 del vostre periòdic, senyor director, vos mateix a la secció **Foc i fum** publicàveu un comentari que em fa fer sentir al·ludit. Feieu referència als periodistes de

"diaris forasters" que eren presents a la Nit de la Cultura de l'OCB, el proppassat més de desembre, tot posant de relleu que "foren els únics que quedaren asseguts mentre es cantava La Balanguera" i extraient-ne la conclusió que "se veu que no són mallorquins" i que per això mateix, supòs, enteneu que els seus diaris "només posaran de relleu" els defectes que trobaran a la vetllada. Parlant de La Balanguera, cançó més o menys popular, recentment declarada himne de Mallorca. Jo que voleu que us digui, no la sent com a himne nacional i, per això, no em pos dempeus en sentir-la -que per cert i en això estic ben d'acord amb vos, que guanya molt interpretada per unes colles de xeremiers-. I no ho faig, entre altres coses, perquè tenc molt clar que Mallorca no és la meva nació; només n'és una part, vull dir. I la meva nació ja en té un d'himne, que en comptes de parlar de filar, parla de segar. Per imperatiu legal he de tenir per bo un Estatut d'autonomia que sé migrat i buit de molts continguts; per imperatiu legal he d'acceptar com oficial una bandera a la que, al meu entendre, li sobren quarters, morats i castells... amb les barres roges ja en tenc prou jo. Per imperatiu legal, ja m'està bé l'him-

ne, però no em fa aixecar del seient. Tanmateix, senyor director, el fons de la qüestió torna a ser la llibertat d'expressió, per servir-ne la qual, vos i el vostre periòdic tan heu fet i feis. Deixant de banda que estiguem o no d'acord respecte al caràcter oficial de La Balanguera, deixau que els qui no hi estam d'acord ens manifestem

com ens vengui de gust, sempre respectant els altres sense insultar ningú. I deixau que manifestem la nostra mallorquinitat, en tant que catalanitat, com ens sembli oportú. Teniu, tanmateix, i com sempre, el meu suport i tota la meva simpatia. Ben cordialment: **Josep J. Roselló** Ω

Trentasetena carta personal

Tol·lerància

És vosté tol·lerant?

Un poc.

Només un poc?

Bé, diguem-ne molt.

Deixem, doncs que li conti un conte, o potser una història certa, encara que algú la nega. Sempre hi ha punts de vista divergents.

Diuen que allà, als temps del Tio Paco, en Alemanya, hi havia una gent, tant i tant perversa que assassinaren a famílies senceres, moltes, moltes, però que moltes famílies senceres varen matar, diuen que va ser un holocaust (sis milions de jueus varen

matar) el que si és pot assegurar és que tota la resta del poble alemany ho va tolerar.

Diuen que no hi ha res de nou escrit sota el cel. Que tot està ja escrit a la història. Sí, la història es repeteix. Ara, els MALVATS ens maten el català amb el seu castellà, i les bondadoses persones -hauríem de dir santes?- s'adeliten tolerant-ho.

Sí, sí, por Dios! Hábleme usted en cristiano... no faltaria más! Yo ya dejaré de ser polaco. Es que soy muy tolerante...

Criminals! Ni cas... és boig... **Josep Casalta i Casenoves. Vila Real (Castelló).** Ω

OBJECCIÓ DE CONCIÈNCIA

**LLIBERTAT
OBJECTORS
EMPRESONATS**

L'objecció de consciència al militarisme té avui la seva expressió directa amb la insumissió, és a dir, amb la no col·laboració, tant amb el servei militar com amb qualsevol altres tipus de servei substitutori.

L'objecció de consciència es deu entendre fonamentalment, en base a una crítica global del model de societat, que es manifesta an la denúncia i rebuig al sistema militar. La lluita de l'objecció de consciència no apunta a la consecució d'un estat jurídic per als objectors, sinó a l'abolició de l'exèrcit com estructura i del servei militar com a obligació.

Els insumissos rebutgen la llei d'objecció per considerar que qualsevol servei sustitutori està mancat de sentit si no s'enten dins el marc del reclutament forçós. Els objectors es neguen a col·laborar amb aquest reclutament que obliga als joves a ser còmplices d'una dinàmica militarista que justifica la seva

existència amb absurdes i anacrònics arguments "patrioters".

Amb aquests pretextes, els exèrcit han estat i són instància imprescindible de la dominació d'unes nacions sobre d'altres, del domini d'unes persones sobre d'altres.

La responsabilitat, la tol·lerància, la solidaritat, la llibertat i la pau, són valors desitjables a tota societat que es consideri justa, i contraris a aquesta lògica militarista de contravalors com l'obediència cega, l'autoritarisme, la competitivitat, el masclisme i la legitimació de la violència (entre altres...)

Per això, consideram necessària la solidaritat amb aquests joves que, sota amenaça

d'anar a la presó, estan disposats a dur a terme la seva oposició a tota conscripció, convençuts de que els seus passos estan en el camí cap a una societat més justa, més lliure i en pau. M.O.C. Ω

La mili no s'ho fa bé, marca.

Els exèrcits

Els exèrcits no són els que diuen que eren, possiblement no ho han sigut mai. Allí s'aprén a matar, ningú sap quin inimic, a humiliar al teu company, a ser algú que obeeix però, que no pensa, detalls que deuen caracteritzar el ser humà. La influència de l'exèrcit, avui en dia, és principalment ideològica sobre la societat, sobret tota la societat si, però, a més a més, principalment sobre els joves.

CHARLES CHAPLIN en "El Gran Dictador". Ω

FES INSUBMISSIÓ

HI HA RAONS

Condemnen al fill d'un comandament militar de Castelló

L'Audiència de Castelló ha condemnat a sis mesos de presó i a deu anys d'inhabilitació al fill d'un coronel de l'exèrcit que se va declarar insumís. Santiago A.G. de 27 anys se va declarar objector l'any 1991 davant el Consell d'Objecció de Consciència, que va denegar la seva petició per no reunir els requisits.

L'al·lot fou reclamat l'any 1994 per el seu reclutament a Melilla, no obstant això, el jove se va declarar insumís davant l'Audiència de Castelló per considerar que si feia la mili no ajudaria a la societat tal com anava fent en algunes organitzacions no governamentals. Ricard Colom. Corresponsal a Castelló. Ω

L'insumís Tomeu Martí ha estat condemnat per l'audiència de Palma a 8 anys d'inhabilitació i 365.000 ptes de multa per insumissió. Aquesta pena suposa que el tribunal accepta en la seva integritat la petició que va fer el fiscal en el judici que se va celebrar el dia 28 de gener passat. Tant en Tomeu Martí com el seu advocat Ferran Gomila, han anunciat que elevaran recurs d'aquesta sentència al Tribunal Suprem. Ω

FARMATICA
TIENDA DE SALUD

FRANCESC MANUEL DELS HERRERS, 6 • TEL.: 46-74-69- • 07005 PALMA DE MALLORCA

- ORTOPEDIA ESPORTIVA
- CALÇAT ANATOMIC
- PUERICULTURA
- NUTRICIO
- COSMETICA NATURAL
- DIETETICA
- HIGIENE
- TERAPIA NATURAL
- COMPL. APRIMADORS
- NUTRICIO INFANTIL

TENDES EN: BALEARS - MADRID - ALACANT - LEO I PROXIMES OBERTURES

**PONS
PONTIS** c/ Costa i Llobera, 10
Telf. 46 36 42
07005 Palma de Mallorca

◆ En Joan Monereo, és un dels socis de la Casa Codina, que comercialitza gomes, plàstics i articles esportius. En Joan és gendre de la saga dels Codina, el fundador de la qual fou n'Enric Codina Penella que la fundà l'any 1913, el fill del qual, en Camilo Codina Sala, està jubilat ja fa set o vuit anys. Ara tenen tres botigues: la del carrer Unió -que prest tancarà- la de les Galeries Avingudes, la de la Plaça d'en Pere Garau, i una altre que s'obrirà ben prest en es Rafal de Ciutat.

**MOTOR - AUTO
LAS COLUMNAS** COMPRA, VENTA, CAMVI
DE VEHICLES D'OCASIO I
NOUS
José Manuel Valero

C/. Fco. Manuel dels Herrers, 9 (entre plaça Columnes i Pere Garau).
Tel. 46 30 13. Mòbil 908 53 74 85. 07005 Palma de Mallorca

◆ En Josep Carbonell, natural de Maria de la Salut, regenta des de fa un any l'Agència de Viatges Travel d'Or a la Plaça d'en Pere Garau de Ciutat.

◆ Fa 5 anys que en Josep Núñez, natural de Barcelona, va obrir L'Eròtic Palau, un dels millors Sex Shops de Ciutat, a la barriada de la Coloma.

◆ Fa 9 anys que en Lluís Martí regenta el Taller Cuymar de mecànica de cotxes a la barriada de la Coloma de Ciutat.

◆ Fa 11 anys que n'Antoni Díaz va obrir el Magatzem Nova Llum de venda de material elèctric a l'engròs, a la barriada de la Coloma de Ciutat.

◆ Fa 20 anys que en Julià Rosselló va obrir el Gimnàs JU-LI-HAN a la barriada de la Coloma de Ciutat: practica la gimnàstica correctiva i d'acondicionament físic, preventiva, antirreuma... En Julià té qualche cosa de metge...

Fa 20 anys que n'Antonia Torres regenta al **Colmado Torres** a la barriada de son Forteza de Ciutat. Aquesta botiga fou oberta pen Joan Arbós ara fa 40 anys.

En Pere Pasqual, natural de la barriada de la Seu, és fill de l'amo del **Forn de l'Estudi General**. De petit fou veïnat de l'Arxiduc Lluís Salvador, de l'Admirall Ferragut i d'altres personalitats. És perruquer de senyores, i, mestre de perruques. Ara, fa de conserge de nit d'un hotel de moltes estrelles i a estones se dedica a salvar animals abandonats. Tot va començar quan l'Estat espanyol va subhastar la finca del Diari Balears, on ell tenia l'escola de perruqueria, i per això era el que més dret tenia a la propietat de l'edifici, per una mala jugada del seu advocat, ho va perdre tot i va tenir una depressió bestial. Durant mesos no menjava i la seva cusseta tampoc. La cusseta estava a punt de morir de fam, i el manescal li va suggerir que si ell menjava, la cusseta també ho feria. I va ser així. En Pere, avui té 9 cans i 18 moixos, els alimenta i els cerca famílies que se'n vulguin cuidar.

Fa 3 mesos que en Maties Amengual ha obert el **Taller General Pur Pouse Willis** de reparació i venda de Jeeps a son Forteza. Importa cotxes militars dels Estats Units i d'Anglaterra, els restaura i els ven a particulars. Els alemanys són els seus millors clients. En Maties és membre de la "Plataforma Cívica en Defensa de ses Llengües Baléas", però és dels bons, perquè diu que entre ells i els catalanistes hem de frenar l'expansió del castellà a Mallorca.

El PP contra la llengua catalana

En relació a la negativa del Partit Popular a recolzar al Senat espanyol una moció de la Senadora per Eivisa i Formentera, Pilar Costa, en favor de la unitat de la llengua catalana, ERC vol manifestar:

1r. El PP, en aquesta votació, s'ha manifestat en contra de tots els criteris científics i de raó. Ha considerat que havien de prevaldre els seus interessos als de tots els parlants de la llengua catalana, entre els quals hi som els habitants de les Illes Balears.

2n. El PP s'ha situat, així, al costat dels grupúsculs que diuen reclamar unes llengües diferenciades al País Valencià i a les Illes Balears i en realitat recolzen la imposició de la llengua castellana en els pocs àmbits on la catalana encara resisteix. En aquest marc, s'entenen molt millor els efusius rebements que Jaume Mates ha fet a la "Plataforma de Defensa de ses Llengües Baléas" (acompanyada, no ho oblidem, de la "Asociación en Defensa del Castellano").

3r. Després d'aquestes actuacions, no podem donar credibilitat a la ja de per si prou devaluada política cultural del Partit Popular a qual-sevol nivell, inclosos els governs insulars i municipals. Queda clar que les poques actuacions que puguin fer en defensa de la llengua catalana són només façana, i que des de dins d'aquest partit és del tot impossible defensar els senyals d'identitat del nostre poble. Aquells que deien que ho podrien fer, han quedat ara ben "retratats".

4rt. El Partit Popular se situa també ara enfrontat clarament a tots aquells grups de gent i institucions diverses que treballen, dins o al marge de la política, per la recuperació de tot allò que ens és propi, començant per la llengua catalana.

5é. L'argument que el Senat no era el lloc per discutir aquesta problemàtica és del tot contradictori amb les suposades intencions del mateix PP de fer d'aquesta cambra un veritable lloc de representativitat territorial.

6è. S'ha confirmat, una vegada més, que des de Madrid no defensaran mai els interessos del nostre poble, i que és cada vegada més necessari un marc jurídic i polític propi per a la nostra terra.

Josep Serra ERC. Ω

Memòria dels agermanats

L'eixecament forà de 1450 va esdevenir una autèntica revolta armada contra les classes dominants que ostentaven el poder. Si bé la derrota del moviment augmentà encara més les gravoses càrregues que suportaven els forans, el conflicte entre poderosos i explotats no quedava resolt: Els problemes pendents emergiren novament amb la Germania de 1521.

La Germania de Mallorca, que esclatà el dia 6 de febrer de l'any 1521 respongué a la situació de misèria i empobriment dels pagesos i dels menestrals per mor de l'explotació que sobre aquests grups exercien els senyors propietaris de la terra i els censals. Aquesta nova revolta també fra-

cassà i comportà una ferotge repressió amb condemnes, nombrosíssimes execucions públiques i confiscacions dels béns dels sublevats. La pressió fiscal va augmentar, la misèria econòmica s'estengué a tota l'illa, la població va disminuir i es va aguditzar el bandolerisme. En definitiva, el poder va retornar a mans dels privilegiats. Joanot Colom, cap dels agermanats, va ésser executat el 3 de juny de 1523: fou esquarterat i el seu cap exposat a la Porta Pintada (on romangué fins el 1820).

Avui en dia les xifres indiquen que Mallorca disposa de la renda per càpita més elevada de l'Estat, però també indiquen que és on hi ha una major distància

social entre els més rics i els més pobres, que el salari mitjà és inferior al de la resta de l'Estat a pesar que els preus d'aquí són superiors, que la mitjana de les pensions dels jubilats és notablement inferior que a la resta de l'Estat, que les bosses de marginació augmenten de manera preocupant i constantment. És per això que volem reivindicar el missatge que es desprèn de la revolta dels agermanats, que feim feina per aconseguir un món més just, que treballam per reduir les ignominioses desigualtats que podem observar a Mallorca, avui en dia i sense que calgui anar més enfora, ara i aquí.

Josep Serra. ERC Illes Balears. Ω

PATROCINEN: **Consell Insular de Mallorca**
Comissió de Benestar Social
Comissió de Medi Ambient i Ordenació del Territori

ORGANITZA: **FUNDACIÓ DEIXALLES**
PIME BALEARIS

"SANOSTRA"

NO LA LLANCIS

FUNDACIÓ "DEIXALLES"

REPARTIRÀ ENTRE CÀRITAS I AMADIP 10 PESSETES PER CADA LLAUNA BUIDA QUE TU ENS PORTIS

a "DEIXALLES", Camí de Salard, 63 - Palma, de dilluns a divendres, de 9 h. a 13 h. i de 16 h. a 19 h.

IMPORTANT: Les llaunes han de ser, necessàriament, de begudes

FINIS AL 15 D'ABRIL 1997

COOLLABOREN

TIRME

Coca-Cola

arpallau

MALLA

L'ESTEL de Mallorca

PALESA

En Pep Egea, natural de Tavernes de Valldigna a València, fa 4 anys que va obrir el **Forn Egea** a la barriada de son Forteza. Abans aquest forn se deia Productes Tomeu.

Na Joana Mestre, natural de sa Pobla, regenta des de fa 26 anys al **Cerveseria Baviera** a la barriada dels Hostalets.

Només fa un més que en Pere Planes, natural de Llubí, ha obert el **Laboratori Fotogràfic Planes** a la barriada dels Hostalets.

Na Francisca Llopart, natural d'Inca, regenta des de fa 35 anys el **Forn La Palma d'Or** a la barriada de son Canals de Ciutat. També té un despatx de pa i pastissos al carrer de sant Miquel.

ETA i l'odi

PER JAUME TALLAFERRO

❖ Euskadi ta Askatasuna ("País Basc i Llibertat") és, potser el grup organitzat més odiat a la península. Les convocatòries de les manifestacions arran de les massacres, solen parlar de l'odi que senten a causa dels atemptats, tan indiscriminats, d'ETA. Cosa humanament comprensible. En les **lluites armades** passa açò: comencen calculant a sang freda, però acaben massacrant a sang calenta, posseïts per una ardor maliciosa i sanguinària. La ideologia declarada d'ETA-militar és el marxisme leninisme que, en la pràctica, difícilment ha sigut mai res distint a l'estalinisme. I l'estalinisme és com el feixisme, una ideologia intrínscament bèstia.

Els egoïsmes engendren monstres i les malícies equipen per al mal. Estig íntimament convençut que l'odi que hom li profesa és l'aliment espiritual d'ETA, com de qualsevol altre grup violent: com els insecticides acaben servint d'aliment als escarabats i determinats insectes. Ni

carregar les tintes, ni els odis, ni condemnar mecànicament pot resoldre el problema. No és que l'odi no sigui humanament comprensible en casos tan salvatges com aquests o en molts altres de menor resonància-, sinó que cal mirar una mica més enllà i no deixar-se posseïr per l'espiral dels odis humans, per l'esperit de malícia. Humanament hi ha molts sentiments comprensibles, però **no recomanables ni útils** per a solucionar problemes. "El cor calent, però el cap gelat".

Les condemnes rituals segurament serveixen de poc. On és la solució?, és pregunta molta gent. Les societats humanes no han tingut mai solucions perfectes, històricament els problemes han anat succeïnt-se, mai no n'han faltat.

Amb les extradicions s'ha avançat en la solució del terrorisme d'ETA al gust de l'Estat. Però, mentrestant, escampen la boira sobre terrorisme dels GAL, o sigui, el terrorisme espanyol.

També queda clar que l'ETA ha anat guanyant terreny, des de que va començar l'any '68 a matar (un inspector de la policia política d'en Franco i conegut torturador) el sector més sanguinari sobre el sector

més polític, a l'estil d'Irlanda del Nord. La major part dels ciutadans espanyols han viscut un tardo-franquisme anestesiats pel benestar material i sense preocupar-se pel caràcter antidemocràtic del Règim d'en Franco. Un règim que va anul·lar les llibertats i autonomies, que va coprotagonitzar actes com el bombardeig de Gernika, l'afusellament de capellans nacionalistes, estats d'excepció, etc. Això ha marcat el poble basc que, en bona mesura, demana un dret reconegut internacionalment, el d'autodeterminació (que ETA usa com a justificació, i al qual els ciutadans espanyols solen ser molt insensibles: el cercle viciós es tanca).

A principis de segle, Noruega es va separar pacíficament de Suècia, sense crims ni terrorismes. Igual va passar amb alguns països respecta a Anglaterra (a Irlanda li costà revoltes, però Anglaterra cedí front a la força electoral, militar i internacional dels independentistes, l'any 1920). Per contra, les independències respecta a Espanya han sigut sempre un bany de sang: Hispanoamèrica, Cuba, Filipines, Magrib, Euskadi... un ben trist reguer de pólvora que, històrica-

ment, ens hauria de fer reflexionar més, per damunt de patriotismes fastigosos i criminals, com deia Pascal: "El que és veritat fins als Pirineus és una mentida més enllà". O "Spain is different". Durant el franquisme en que no hi havia llibertat d'expressió legalment reconeguda, la gent es va deixar dur pel gustet del consumisme en alça. Milions de conciutadans van aprendre a admirar el mecanisme d'un automòbil i d'una tele, però tant se'ls donava que hi hagués llibertat o drets humans. Avui, hom pot percebre el batre irregular d'un motor que funciona amb un cilindre de menys, però, hom no s'adonà de la injustícia, ni l'opressió, ni de la crueltat d'Espanya... Valia més callar i deixar que seguís manant l'Espanya negra que tan **resultona** estava eixint, per fi. Per no voler solucionar els problemes de fons, els problemes acaben ressorgint, amb més virulència.

En un país tan donat al "Viva las caenas" com és Espanya, cal pensar-s'ho molt per copsar el rerafons dels problemes amuntegats des de l'època de Trento... Amb el pecat duen (i duim) la penitència. Ω

La religió a Europa

La gran expectació de la religió que s'està produint a Europa, i especialment a França, no el manifesta només el gran auge de venda de llibres d'espiritualitat. El filòsof francès Michel Serres afirmava fa uns dies a "Le Monde": "Fa 30 anys, quan parlava als meus alumnes de política m'escoltavien, quan els parlava de religió se'n reien. Ara passa tot lo contrari". I, a la mateixa França racionalista, la gent jove admira avui, més a santa Teresa de Lisieux -de qui ara se compleix el 97é. aniversari de la seva mort- que als al·lots del 68, aquells del Maig francès. **Jaume Tallafarro** Ω

Notícies del Món

Corea del Nord

El poble hi està passant gana. Les autoritats estalinistes aconsellen a la població de deixar morir els vells i els invàlids. Els cristians, però, es neguen a seguir aquesta consigna de les autoritats i es fan notar, doncs. És un testimoni poderós, però que també pot fer perillar llur seguretat personal, donat que el règim nord-coreà és el més rígid de tots els règims dits "comunistes" que hagin existit mai.

Vietnam

La germana Ha dirigeix 45 esglésies casolanes de minories ètniques montanyeses. La policia la va detenir i interrogar el mes passat. Després van regirar sa casa i li confiscaren bíblies, notes i llistes de cristians. Hagué de fugir-se'n i ara viu en la clandestinitat, sense poder retornar a la seva ciutat. El govern de Vietnam persegueix especialment les esglésies de minories ètniques (com també feu en Franco). C. Socors a Esglésies Màrtirs. Ω

El comerç de les armes

Els conflictes bèl·lics del món provoquen milenars de víctimes, persecucions i deportacions massives, odis, pors i misèries col·lectives que sumeixen els pobles en la misèria i la desesperació. Davant d'això, els governs del món "desenvolupats" s'apressen a predicar l'"ajuda humanitària" per curar les víctimes i paliar els sufriments d'aquests pobles que recorren a la violència per a solucionar els seus conflictes. Això diuen. Però amaguen a la opinió pública la connexió de la poderosa indústria armamentística, associada al model de defensa occidentals, amb el subministrament d'armes als països enfrontats.

Els governs democràtics liberals, en nom del progrés i de l'economia de mercat, exporten material de guerra a la resta de països, i ho fan de manera sospitosa i poc transparent, ja que no compleixen la legislació de comerç d'armes de l'ONU, que impedeix la venda d'armes a països en guerra, a governs en guerra de baixa intensitat, a règims dictatorials i als qui atenten contra els drets humans de les seves poblacions.

Aquí, el Govern, amparant-se en el secret oficial, nega qualsevol control públic o parlamentari al conjunt de ventes armamentístiques espanyoles. Hi ha una normativa de Comerç Exterior de Defensa que prohibeix les exportacions quan "hi hagi indicis racionals de que el material bèl·lic pugui ser utilitzat en accions que perturbin la pau, l'estabilitat o la seguretat a nivell mundial o regional". Doncs bé, la junta interministerial encarregada de les ventes destina armes a sostenir dictadures militars i governs "democràtics" que vulnereu els drets humans més elementals, com és ara Indonèsia, Tailàndia, el Zaire, Xile, Marruecos, Libèria, Turquia i Xina.

El Govern espanyol té, a més la poca vergonya d'enomenar "cooperació amb els pobles" el fet de concedir crèdits enomenats FAD (Fondo de Ayuda al Desarrollo) amb la condició que sien emprats per a comprar-li armament. El Govern marroquí adquireix d'aquesta manera a l'Estat espanyol part del material bèl·lic per a realitzar la seva "gesta democràtica" d'ocupar militarment el Sahara Occidental, maçolar la població civil i oposar-se al referèndum decretat per la ONU a aquest territori.

Resulta que els cinc membres permanents del Consell de Seguretat de la ONU que haurien de promoure el desarmament progressiu mundial, són precisament els qui controlen el 90% del comerç d'armes. Si d'Estat espanyol també se'n vol beneficiar, al manco que ho digui amb claretat. **Redacció.** Ω

Todos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
Telèfon 27 01 00

07008 - Palma de Mallorca

La religió

Pot xocar a algun lector progressista la valoració dels sistemes religiosos. Parlem-ne. Les religions constitueixen armes culturals de les quals els poderosos de la terra intenten apropiarse. D'aquesta manera, Constantí va posar al servei de l'imperi la religió cristiana. Però hi ha hagut sempre corrents subàlvees, que han inscrit la seva pràctica en una dialèctica d'alliberació.

No és un atzar històric que proliferin pel món actual revolucions que estan essent liderades per sacerdots. En canvi, els intel·lectuals -escolanets del poder- invoquen com a senyal d'identitat la seva fúria anti-religiosa. Religió és religió amb la totalitat. Hi ha religions amb Déu i sense Déu. Hi ha deus immanents i transcendentals. Ricard Colom. Ω

A la majoria de manifestacions per la independència de la seva pàtria a l'Est europeu han estat serioses, han durat setmanes, hi duen banderes i hi duen la creu. La religió també és important per aconseguir allò que ens proposem.

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

Restaurant
Cafè Carbone

Dimarts
tancat

Cta. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

TENNIS SON RIGO

Tennis	Squash
Futbol-sala	Volei
Hàndbol	Mini-golf
Petanca	Tennis taula
Cir. footing	Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Somtimes • Palma de Mallorca

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

RESTAURANTE
Casa Jacinto

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

BAR - RESTAURANT
ESPECIALITAT EN

Andrea

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos
c/ Grua, 6 • La Ribera • Ca'n Pastilla • Tel. 26 10 73
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

HEVÀ VIDEO CLUB

BAR LA JOVENTUT
DE 12 A 12
TOT L'ANY

C/. Aragó, 117

Telèfon 24 20 45 07005 Palma de Mallorca

TALLERS MARAUTO

M. GUISCAFRE

Reparació i Manteniment de l'Automòbil

Especialistes en electricitat

Foners, 58 - 07006 Palma de Mallorca. Telèfon 46 90 15

AIGUA POTABLE
A DOMICILI

Als termes de Ciutat,
Marratxí i Lluçmajor

Telèfon 74 27 68

Serveis
de Preimpresió

filmació PC i Mac

Barrera, 54 •

Tel. (971) 73 26 51

07014 Palma de Mallorca

Cant Espiritual de penediment Per als Països de llengua catalana (València, Catalunya, Balears)

(Psalm 51)

De David. Quan vingué a trobar-lo el profeta Natan, després d'haver-se unit a Betsabé.

Tingés pietat de mi, oh Déu
segons la teva gran misericòrdia.
I segons la multitud de les teves tendres bondats,
esborra les meves transgressions.
Renta'm del tot de la meva iniquitat
i purifica'm del meu pecat.
Perquè conec les meves transgressions
i el meu pecat sempre està davant de mí.
Contra Tu, sols contra Tu, he pecat,
i davant de Tu he fet el mal;
ací em tens perquè sies justificat
en les teves sentències,
i vences amb els teus juís.
Concebut vaig ser enmig la iniquitat,
ma mare em va concebre enmig el pecat.
I Tu has amat la veritat

i m'has mostrat les coses fosques
i amagades de la saviesa divina teva.
Purifica'm amb l'hisop i pur seré;
rentam i seré més blanc que la neu,
Fes-me sortir el goig i l'alegria
i els meus ossos humiliats es reconstruiran
per lloar-te amb gaudi.

Torna la teva faç dels meus pecats
i esborra totes les meves iniquitats,
Crea en mi un cor net, oh Déu,
i renova en mi un esperit recte.

No em foragitis, ni em tiris de la teva presència,
ni t'emportis el teu Esperit Sant de mi.
Torna'm el goig de la teva salvació,
i pel teu lliure esperit sobirà fes-me fort.
Ensenyaré els teus camins als malvats
i els pecadors tornaran a Tu.

Lliurem de la sang escampada, oh Déu,
Tu, Déu de la meva salvació,
i la meva llengua celebrarà la teva justícia.
Senyor, obriràs els meus llavis
i la meva boca anunciarà la teva lloança.
Perquè no vols més sacrificis,
jo te n'hauria ofert - però els holocausts
no et són agradables.

Els sacrificis que agraden a Déu
són un esperit trencat.

Un cor humiliat i tornat a Tu, oh Déu,
no els rebutjaràs.

Fes tot bo al teu poble en la teva voluntat:
per edificar els murs de Jerusalem.

Llavors acceptaras un sacrifici de justícia,
holocaust i ofrena total.

Llavors la gent oferirà les víctimes
damunt el teu altar. Ω

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

SERVEI OFICIAL

Fabricació, Exposició i Venda:
Joan Alcover, 8 - Tel. 77 14 02 - 07006 - CIUTAT

En Gabriel Esparelles, natural de Bunyola, regenta des de fa 23 anys el **Taller Estarelles** de reparació de cotxes a la barriada de son Canals de Ciutat.

Fa 9 anys que en Rafel Fortesa regenta el **Taller Carrerauto** a la barriada de son Canals.

Na Carne Pomar és la madona de **Palma Salut**, una botiga on se ven material mèdic. El titular de l'establiment és el seu home, en Jaume Martorell. Aquesta botiga fa 13 anys que està oberta a la barriada de son Canals.

Fa 4 anys que en Jordi Culla regenta el **Taller Clima ATC Balear** d'instal·lació d'aire acondicionat a la barriada de son Canals de Ciutat. És concessionari oficial de la marca Roca a les Illes Balears.

ESPANYA ÉS UN MAL NEGOCI

Els espanyols se'n duen els nostres doblers

JAUME SIMONET I BORRÀS

Sens dubte, a molts de nosaltres ens passaren fets durant la nostra infantesa que marcaren el nostre futur. De jovenet sempre vaig esser molt inquiet. M'agradava experimentar amb tot allò que trobava. Record haver anat més d'una vegada al Torrent de na Bàrbara caçar serps. Eren petites i quasi mai passaven d'un parell de pams. Posavem en terra un plat amb un poc de llet, i sols calia esperar una estona, amb un poc de sort n'agafaven qualcuna. Record que un dia, després de la cacera, junt amb uns companys ens enduguerem el petit rèptil a la barriada i el posa-

rem davant un moix. La serp es posava mig dreta, aixamplant les costelles i movent el cap de dreta a esquerra. El moix arraveixinava el pel del llom com si es volgués barallar. També m'agradava estar a l'aguait i observar el que feien els meus companys. Un dia, en Toni "Fava", que era un dels qui més coses sabia i que ho anava anotant tot a una llibreta, perquè de gran volia ser científic, va agafar un escarabat, l'hi arrabassà les cames i el va posar en terra mentre li deia: -Camina! Com podeu suposar l'escarabat no es bellugà, semblava una oliva negra. Li tornà a repetir: -Camina! L'escarabat no

és mogué, i en Toni va anotar a la seva llibreta: "L'escarabat és un animaló que si la lleven les cames torna sord".

Tot això vé a compte perquè no fa gaire, els dirigents del PP a Espanya, digueren que com els seus antecessors del PSOE havien deixat de recaudar a Hisenda dos cents mil milions de pessetes, tots els espanyols hauríem de rascar la butxaca i amollar cinc mil pessetes per cap. Si això fos veritat, a mi me seria ben igual, però, lo fotut és que ells contenen que aquests mil duros els pagaran els que són espanyols i els qui no ho som.

L'experiment del PPha estat com el d'en Toni "Fava": Quan els del PSOE, per amiguisme, deixen que l'Hisenda espanyola perdi dos cents mil milions de pessetes, tothom ha de pagar mil duros.

Als mallorquins, ens convendria anotar -al nostre enteniment- que el nostre país, pel sol fet d'esser d'Espanya, cada any perd prop de doscents mil milions de pessetes, o el que és igual, més de doscentes cinquanta mil pessetes per habitant. Que hi ens hi aniria de bé als mallorquins si tots aquests doblers quedassin a Mallorca. I això només serà possible en tenir la independència. Ω

Maastricht o la cançó de les mentides

Sembla ser que cap el 1998, a Maastricht, ha de passar quelcom important.

Quasi tots els dirigents dels països europeus s'han posat d'acord per fer un mercat únic i una sola moneda.

De les pàtries i de les banderes ningú en parla. Serà doncs l'Europa Unida dels banquers.

Si tenim en compte les profundes arrels morals de la vella Europa, de jove arravatada per un enfollit Júpiter transformat en toro, serà una Europa unida pels baixos. Pels baixos ideals del diner.

No serà una Europa unida per algun gran ideal, polític, religiós o social, com n'hi ha hagut, durant la seva llarga i dilatada història.

No, cap ideal més o menys utòpic, que cohesioni tots els pobles d'Europa. I això és perillós, perquè els ideals catapulten les societats i les ajuden a sacrificar-se. Això és possible gràcies a que l'espècie humana posseeix la ment. Però aquesta ment és la que també li dona por i ansietat, que fan que reaccioni amb extrema violència, donat el cas: la densitat demogràfica, la manca d'espai físic, la desigualtat, les drogues físiques (a casa nostra l'alcohol, actualment se n'han introduït d'altres) i les psíquiques (a casa nostra el cristianisme, actualment també d'altres). I quan la violència és incontrolable degenera en guerra.

Sóm l'espècie més violenta del planeta Terra. Mirem només una petita mostra d'aquest segle XX.

Abans es temia la mort perquè és moria molt jove i sense remei. Ara tenim por a quan ens jubilem. Qui ens mantindrà?

La moneda única. El diner no és, no pot

ser mai un ideal, ja que és un fet material, una moneda de metall, un billet.

Quan més gran és el grup humà i més diferents són les seves cultures, més elevat ha de ser l'ideal a assolir, perquè tenguim poder de cohesió suficient.

Voler unir Europa a través de l'ideal del mercat únic, demostra l'esgotament de les idees dels nostres líders i la prepotència dels banquers i altres categories mercantils, que ara han accedit a les altes instàncies del poder a cada estat.

Han creat sant Maastricht, amb les seves lletanies de P.N.B. i d'I.P.C., i tot el ball d'índex econòmics indescifrables. Segur que ni reunint totes les agències de bancs de Mallorca se sabia. Això sense contar la quantitat de padrons i bases de dades, confeccionats per entitats tan públiques com privades, superades i amb equivocacions, que ferien somriure a qualsevol que sentís una xifra donada com a certa.

Dir que Europa o l'Estat espanyol creixerà un 3'3%, i creurer-s'ho és d'una pretensió quasi comparable a la que necessita el Papa per dir que els capellans han de ser cèl·libes perquè no manjo jo. Ningú sap amb certesa com puja, ni fins a on, cap índex. Cada època ha tengut la seva fe, i ara toca la fe de les estadístiques.

Abans era la Immaculada, ara, l'Estadística. Abans la Concepció, ara l'Inflació. Tot són misteris.

Ja ho va pronosticar l'ampordanés Alexandre Deulofeu al voltant dels anys cinquanta en la seva "Matemàtica de la Història", on va deixar dit que encara que Alemanya estava exhausta per la II Guerra Mundial, després de les seves

dues manifestacions de força, ja no li calia la tercera perquè a finals de segle (ja hi som) dominés Europa econòmica i políticament.

Així doncs, amb Maastricht, estam entrant dins un altre imperialisme alemany, amb els francesos davant, no fos cas que perdessin la compostura, ja la perdran quan als alemanys els convingui. Mentrestant matem les vaques de llet, arrebbassam els ceps, tanquen el carbó l'any 2002 (els alemanys el 2005), plantem girasol per la subvenció, i continuem sent els rucs perquè els demés vagin a cavall. De fet, entrar al mercat únic només hi entraran Espanya i quatre més (Grècia, Portugal, Itàlia i Turquia), els desgraciats! Els altres, els grans, ja hi són. Ells són el mercat únic. I ens hi volen dins per tenir-nos controlats, perquè nosaltres som els seu mercat. Sinò, a qui vendran?

Els nostres polítics són tan cecs que ens volen vendre la idea que som nosaltres que hem de voler entrar al mercat, quan són les potències: Alemanya, França i Anglaterra que ens necessiten a nosaltres. No els donem tantes facilitats ni tant de sacrificis com els que hem de fer per aconseguir la famosa convergència i tenir la moneda única.

La moneda única és una enganyifa. Amb un marc, es compra el mateix a l'Alemanya de oest que a la de l'est? No. Comprars més coses a la de l'est.

Amb cent cinquanta pessetes compraràs un tallat a tot l'Estat espanyol? No, a un poble de Terol que vaig visitat per Tots Sants, en vaig comprar dos. Per Galícia i centre de Castella en puc comprar un i mig. Aleshores quins són aquests romanços de la "convergència"? Article de fe. **Benjamí Bofarull i Gallofré.** Ω

♦ Fa 1 any que en Sebastià Ferragut ha obert la botiga de **Mobles Selmar** a la barriada de son Sunyeret. En Sebastià és pintor i a la mateixa botiga hi té una exposició permanent de les seves obres.

♦ En Pep Crespi, natural de sa Pobla, fa un any que va obrir l'**Inmobiliària Hiper Estil** a la barriada de son Sunyeret de Ciutat.

♦ La Família Perero-Chavarria, naturals de l'Uruguai, fa mig any que han obert el **Cafè Al Vent del Món**, a la barriada de son Sunyeret de Ciutat. Organitzen vetllades musicals i poètiques, tertúlies i exposicions. També tenen un petit teatre on s'interpreten comèdies.

Floristería

Mercè i Franca
Disseny Floral

C/ Nuredduna 13
Palma de Mallorca

Tel. 46 74 64
Servei a Domicili

Malfeineria, peresa, ociositat

"L'home que és molt peresós, per un pas en dóna dos".

"Guineu que dorm, no menja gallina".

"De llibres i gàbies, no se'n tornen gaires".

(*Refranys nostres, catalans*)

"Es proverbial nuestro castizo horror al trabajo, nuestra holgazanería y nuestra vieja idea de que "ninguna cosa baja tanto al hombre como ganar de comer en oficio mecánico", proverbial la miseria que se siguió a nuestra edad de oro, proverbiales nuestros pordioseros i mendigos y nuestros holgazanes que se echaban a tomar el sol y se pasaban con la sopa de nuestros conventos".

(*Miguel de Unamuno, escritor basc castellanitzat i liberal, Bilbo 1862-Salamanca 1936*).

"Vés i guaita la formiga, peresós; fitxe't com treballa i torna't savi".

(*El rei savi d'Israel, Salomó, devers l'any mil a.C., a Proverbis 6:6*).

"Anima que de bé és ociosa, és diligent de mal.

Home peresós fa poc i demana gran lloguer.

Per peresa estàs negligint a guanyar virtuts.

Peresa i tristesa són veïnes"

(*Ramon Llull, "Llibre dels mil proverbis"*)

"E si és peresós de tu et deus rancunar

ni de ton falliment no deus altre enculpar,

ni tu, estant ocios, no et deus desconhortar

per altre, més per tu, qui no et vols esforçar...".

(*R. Llull, "Lo desconhort", Mallorca 1235-1316*).

"Dormir, estimat Chevalley, dormir és el que volen els sicilians, i sempre odian que els desperti, ni que sigui per afavorir-los amb els més valuosos presents". "Els sicilians no voldran millorar per la senzilla raó que són perfectes. Llur vanitat és més forta que llur misèria. Cada intromissió d'estrangers, bé es tracti d'estrangers d'origen o de sicilians amb criteri independent, transtoca llur deliri de perfecció assolida, corr el perill de torbar llur còmoda esperança en el no-res... Sicília ha volgut dormir... Per

què els havia d'escoltar, si és rica, si és sàvia, si és civilitzada, si és honesta, si és admirada, si tothom li té enveja; i és perfecta, en una parula?"

(*"El Guepard" del príncep de Lampedusa*).

"L'ociositat camina amb tal lentitut que tots els vicis l'atenyen".

(*Benjamí Franklin, científic i patriota nord-americà, 1706-90*).

"La figuera sense fruit ocupa la terra quan un lloc que un altre podia haver conreat amb el sol de les bones obres, l'estult el cobreix amb l'ombra de la peresa".

(*"Regla pastoral", cap.21, de Gregori el Gran, bisbe de Roma entre 590 i 604*).

"El fatalisme és el sistema de l'apoltronament i, per açò, és ben pròpi de l'home".

(*Ferdinando Galiani*).

"Però quina excusa tindran, qui els perdonarà, quan, no sols ells pateixen gran dany per ser negligents, ans encara són per als altres una ocasió d'escandol, quan el vell no té pas en comptes l'edat ni la seva fi propera, ni el gran pes de passades faltes, ans augmenta cada dia els mancaments i esdevé mestre de negligència per als més joves? Digau-me: com podrà aquest home corregir la deixadesa de l'infant o fer posar seny al jove desordenat, ell qui a la seva edat encara no té seny, ell que haurà de retre comptes no sols de la seva conducta, sinò també ser mestre de deixadesa d'altri...?"

(*"Catequesis baptismals", Joan Crisòstom, 347-407*).

"No atribuïm pas a la voluntat de Déu el fruit de la nostra peresa. No fen Déu culpable del subdesenvolupament humà, de les desigualtats injustes. Déu no vol això".

(*3-9-1978, arquebisbe Romero, assassinat pel terrorisme de la Dictadura militar d'El Salvador*).

"Mansa i senzilla, com seguint el Camí que és el Crist, ha de ser l'acció de l'ànima que vol descansar, però sense caure en la peresa, com està escrit: Fes les coses mansament.

Perquè la gent dolenta no vol millorar, malparlen de tot i fan veure que Déu no és bo".

(*Agustí, bisbe d'Hipona, a l'actual Tunísia, 354-430, a "Cogitaciones"*).

"La peresa feliç i assistida de suficiència és l'estat de l'Acontentament.

L'home content s'apega a les seves cadenes, pren els seus límits per salvaguardes...

La peresa infortunada i complicada d'espant és l'estat d'angoixa".

(*"Preceptes i principis de retorn a l'evidència", Lanza del Vasto, deixeble europeu de Gandhí*).

Fonts de Documentació Ω

♦ Fa un any que en Miquel Angel Salvà regenta la botiga de productes fitosanitaris, d'adobs i de maquinària agrícola **Can Nofre** a la barriada dels Hostalets de Ciutat. Són pare, que ha mort fa poc, va obrir aquesta botiga fa 30 anys. En Miquel també té un magatzem obert a sa Pobla.

♦ Fa 4 anys que n'Antònia Bernat va obrir el **Gabinet d'Estètica Beni** a la barriada de son Sunyeret de Ciutat.

♦ Fa 8 anys que en Damià Coll, natural des Molinar va obrir la **Sastreria Clàssic** a la barriada des Pont des Tren de Ciutat. La seva especialitat són els vestits de noces i de primeres comunions.

♦ Fa 4 mesos que en Josep Lluís Valls i en Bartomeu Valls han obert l'**Ofimàtica Valls**, una botiga d'informàtica a la barriada dels Hostalets de Ciutat.

Na Cristina Cifre, natural de França, fa un any que ha obert la botiga de compra venda d'autos d'ocasió **Autos Reils Catòlics** a la barriada de son Canals.

Fa 10 anys que en Jordi Oliver regenta el **Bar Menfis** a son Canals. És un bar del Mallorca.

Na Maria del Carme Baella regenta des de fa 10 anys la botiga d'**Alimentació Fuster** a son Canals. Despatxa aliments i begudes a la menuda i a l'en-gròs.

Na Pau Rullan i Moyà regenta des de fa 3 mesos la nova **Agència d'Assurances Mare Nostrum** a la barriada de can Capes de Ciutat. Na Pau, és cosina germana del super famós tennista Carles Moyà.

presenten

LA GUERRA CIVIL
a MALLORCA

poble a poble

Propers números de la
**GUERRA CIVIL
A MALLORCA
POBLE A POBLE**

→ CALVIÀ
→ MURO
→ BANYALBUFAR
→ BINISALEM
→ .....

SANT JOAN
CACICS I REPRESSORS
Arribat Company

GUERRA CIVIL
MALLORCA
poble a poble a poble a poble
EDICIONS DOCUMENTA BALEARIS

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ A LA COL·LECCIÓ LA GUERRA CIVIL A MALLORCA POBLE A POBLE

Cognoms ..... Nom .....

Adreça ..... CP ..... Població .....

Provincia ..... Telèfon .....

Desitj subscriure'm a la col·lecció LA GUERRA CIVIL A MALLORCA POBLE A POBLE, per la qual cosa faré efectiu l'import de 1.275 ptes/exemplar (PVP 1.500 ptes) mitjançant:

Gir postal

Oficina Documenta Balear Pas d'en Quint, 5 ent. 3 07001 Palma Tel. 71 81 23

Associació de la Premsa Forana de Mallorca

Domiciliació bancària (ompliu les dades del compte bancari)

Els agrairé que paguin amb càrrec al meu c/c o llibreta

Núm.

Banc o Caixa .....

Adreça entitat .....

els rebuts que, en concepte de subscripció, els presenti DOCUMENTA BALEAR,

Signatura ..... Data .....

PETITS ANUNCIS

en negre, blau i blanc i de virolades. Costen entre 2000 i 3000 ptes. També tenim banderes catalanes independentistes i de les altres de 1000 a 2000 ptes. segons la grandària, adhesius i altre material patriòtic. Contactau amb el telf. 964/207607 de Castelló. Els mallorquins podeu contactar amb el 265005 de s'Arenal.

Grup que té com a finalitat

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

aconseguir la màxima difusió de la independència arreu de la nació catalana vos enviarà mostres de material editat. Esperam les vostres idees i la vostra col·laboració. Escriviu a l'Apartat 13.203-08080 Barcelona.

BORSA DEL MOTOR

Tallers Les Cadenes. Mecànica xapa i pintura de l'automòbil. Carrer del Marès, 3-A. Telèfon 265551. Ses Cadenes de s'Arenal.

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault.

TINTORERIES

ARAGO

Aragó, 61

Telèfon 24 33 52

ESPECIALITAT RENTAT EN SEC

LA UNIO

Reis Catòlics, 36

Telèfon 27 58 88

URGENCIES
EN 3 HORES

PALMA DE MALLORCA

AUDIFONS

APARELLS PER A SORDS

Fco. Manuel de los Herreros, 16

(Entre Plaça Columnas i Pere Garau)

07005 Palma de Mallorca

Tel. 24 34 64

Pedro Llompard Buades

Audioprotesista

EROTIC PALACE SEX SHOP

SIN CENSURA

Nuestros clientes nos avalan

ARTÍCULOS

LENCERIA • LATEX • REVISTAS • BROMAS

REGALOS MUY ÍNTIMOS • DESPEDIDAS SOLTEROS

SECCIÓN VÍDEOS: VENTA, CAMBIO Y ALQUILER

Venga a vernos y compare.

Artículos garantizados por las primeras firmas.

SPEAK ENGLISH - SPRICHT DEUTSCH

ON PARLE FRANÇAISE - PARLAMO ITALIANO

Horario: Laborables: de 10 a 21 h.

Domingos y festivos: de 17 a 21 h.

EROTIC PALACE
ALGO MUY DIFERENTE

C/ FAUSTO MORELL, 2 (TRAVESIA ARAGON) - TEL. Y FAX 77 11 62 - PALMA

El record i l'ensomni

"Ah, el temps! El confon amb aquella època de la qual coneix els engranatges, els paranys i les rialles... Té els records ben lligats. No en falta cap. Sempre són presents, a punt de reparèixer, fidels, precisos, idèntics..."

(*Taber Ben-Jalun, escriptor marroquí contemporani, a "Dia del Silenci a Tànger"*).

"Sembla que era ahir
que dins el misteri de l'ombra florida,
tombats a la molsa,
passavem les hores millors de la vida..."

...
Al forc de la branca senyora i majora
penjavem la corda de l'engronsadora,
i, venda qui venda,
folgavem i rèiem, fins que la vesprada
la llum esvaïa de l'hora roenta,
de l'hora encantada.

...
Trenta anys de ma vida volaren de pressa,
i encara no manca
penjat a la branca
un tros de la corda de l'engronsadora,
com trista penyora,
despulla podrida d'un món esbucant...

Fauna mutilat,
brollador aixut,
jardí desolat
de ma joventut..."

(*La relíquia, Joan Alcover, 1854-1926, Ciutat de Mallorca*).

"... Portes damunt de tu la bellesa del passat, no pas
com una espina, sinó com un regal preciós".
(*Dietrich Bonhöffer, 14-12-1943, dins la presó nazi de Tegel*).

"Guardo, del foc que s'apaga,
la flama tenaç del record.
Els millors dels nostres, els vam perdre
a la timba de la mort.

La raó de viure que ells tenien,
n'hem de fer, nosaltres, alegria;
l'hem de dur món enllà.
Perquè sigui llum del dia..."

(*"La guerra s'ha acabat, poema anònim jídix de jueus polonesos*).

"És gran aquesta força de la memòria, no sé quin
esglai em fa, Déu meu, en albirar el pou de veritat
sens fi de les coses dipositades dins de mí".
(*Agustí d'Hipona, Nord d'Àfrica, 354-430*).

"Els esdeveniments distants, transtocats pel record,

prenen una llüïdor afaïonada car hom els veu isolats,
desconectats de tots els detalls anteriors i següents,
de les fibres i embolcalls del temps. També els pro-
tagonistes dels fets pateixen una metamorfosi, van
enfonsant-se lentament i cada vegada més dins l'o-
ceà de la memòria, com a cosos feixucs, i a cada
nivell de la devallada, el cor dels homes hi dona una
vàlua, un sentit distint".

(*"Justine", "Quartet d'Alexandria", Lawrence Durrell, escriptor britànic*).

"Vista a través de la pantalla deformadora de la
memòria, com em sembla, de llunyana, aquella hora-
baixa oblidada".

(*"Quartet d'Alexandria", L. Durrell*).

"La melangia no és sinó un record que hom ignora".
(*Gustaf Flaubert, 1821-80, literat francès*).

"Voldria reviure aquell record...
però està ara extinguit... gairebé no en queda res,
jau lluny, en els anys de la meua adolescència.
Una pell feta de gessamins en la nit..."

Aquella d'agost, -fou agost- me'n record amb prou
feines...

Aquells ulls, eren, em sembla, blaus...

Sí, blaus: com el zafir".

(*"Llunyà", 1914, Konstantinos Kavafis, poeta d'Alexandria i Constantinoble*).

"Aclucà els ulls, endormiscat. Li tremolaven les
parpelles com si sentissin el gran moviment cíclic
de la terra i els seus satèl·lits, com si sentissin la
llum estranya d'un món novell. La seva ànima
anava enfonsant-se en aquell món desconegut,
fantàstic, vague com les fondàries submarines, sol-
cat per formes i éssers de boira. Era un món, una
claror vaga o una flor? Llumentor i tremolor, tremolor
i fluxe, claror en aurora, flor que s'obre, rajava con-
tínuament d'ell mateix en una successió indefinida,
fins a la plenitud neta del vermell, fins a l'esvaïment
d'un rosa pàl·lid, fulla a fulla i ona de llum a ona de
llum, per a inundar el cel sencer amb els seus
dolços tornasols, a cada matís més densos, més
foscs en cada onada".

(*"Retrat de l'artista adolescent", 1904-14, James Joyce, escriptor irlandès*).

"Als vespres blaus d'estiu anirè entre els conreus,
picotejant pels blats, sollant l'herba menuda.
Somnio, en sentiré la frescor als peus,
deixaré el lliure vent banyar ma testa nua.

I no parlaré de res, no pensaré en res.

Mes l'amor infinit m'arrubrirà l'entranya.

I aniré lluny, ben lluny, de mi mateix després,

per la natura -feliç com amb una companya".

(*"Sensació", Jean-Arthur Rimbaud, finals segle XIX*).

Ω

♦ Fa 15 anys que na Trinitat Roig va
obrir la **Perruqueria Estil** a la
barriada dels Hostalets.

♦ Fa 43 anys que na Joana Fuster
regenta la **Botiga Maford** on vén
objectes de llautó, aram, bronze i
plata a la barriada de son Sunyeret de
Ciutat.

♦ Fa 6 anys que na Maria Ferrà
regenta la **Perruqueria Maria** a la
barriada de son Sunyeret de Ciutat.

♦ Fa 3 anys que en Miquel Riera,
natural d'Alaró, regenta el **Bar Vidal**
dels Hostalets. És un bar del Barça,
de tertúlies i de jugar al truc.

♦ El **Videoclub i el Bar La Joventut**
dels Hostalets és sens dubte un dels
locals més simpàtics de la barriada.

♦ Fa 13 anys que en Salomó
Rodríguez, natural de Sevilla, va obrir
el **Taller Geysa** de cristal·leria
d'automòbils a son Forteza.

♦ Fa 30 anys que en Joan Sastre de
Muro regenta el **Taller Sata** de xapa i
pintura als Hostalets.

NATALICI? ANIVERSARI? CASORI? NOCES D'ARGENT?

No us trenqueu les banyes pensant en regals o
peregrinant per botigues de 20 duros, regaleu sub-
scripcions de **L'ESTEL** d'un any, de dos anys o de
cinc anys als vostres éssers estimats.

Feu país, família i amiatat tot alhora.

DIGAU-LOS-HO amb L'ESTEL

La cuina de na Tonina Receptes de Ciutadella (2)

ANTÒNIA SERRANO I DARDER
Autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

A vui tornam a Menorca, aquesta illa germana tan propera i encara desconeguda per a molts mallorquins. El seu plat més característic és la caldereta, però no es un plat que estigui a diari a la taula dels menorquins. Vaig tenir la sort de menjar-ne una de feta per un amic nostre, en Mià, i us dic la veritat que és la millor que he menjada. Era feta segons una recepta, diríem-ne secreta que en Mià em volgué dir i que no us puc contar perquè no

en vaig prendre nota tot i dient-li que no volia canviar de cuiner. Dons en lloc de caldereta us donaré dues receptes ben saboroses: puré i greixera de peus.

Un dia que Margarita, la meua amiga ciutadellenca, i jo compràvem queviures al mercat de Ciutadella, vaig veure una mescla de llegum que usen per fer puré que em va sobtar. Vaig demanar si era un producte típic d'allà i em contestaren que no, que venia de Muro. En vaig comprar un paquet

i Margarita em donà la recepta del puré. Arribada a Mallorca el vaig fer i ben bo que el vaig trobar. Aquí compr els llegums per separat per poder fer aquest puré.

Puré ciutadellenc

- Ingredients:**
200 grams de lletilles pelades
50 grams de faves pelades
50 grams de pèsols secs pelats
Una tomàtiga de ramallet
Una ceba petita
Un pastanagó
Un nab
Dues patates
Dos alls
Dues fulles de col
Oli, sal

La preparació és ben senzilla: pelarem la tomàtiga, la ceba, el

pastanagó, el nab, les patates i els alls i ho posarem dins una olla amb aigua i sal. Hi afegirem la col i el llegum i ho farem bullir fins que serà ben cuit. Ho passarem pel passapurès, li afegirem un roll d'oli i li donarem un bull.

Podem servir el puré amb crostonets de pa fregits.

Una altre recepta ciutadellenca que he fet i ha agradat a tots els que l'han tastada es la greixera de peus. És l'equivalent a la recepta mallorquina de greixonera de porc que feim els Darrers Dies.

Greixera de peus

- Ingredients:**
500 grams de formatge tendre sense sal
Tres peus de porc

Deu ous
Un tassó de llet
Una llesca de pa
Quatre alls, julivert, senyorida
Saïm, sal, pebre bo

Netejarem els peus i els bullirem amb aigua i un poc de sal. En ser cuits les desnoassarem i capolarem.

Pelarem els alls i els capolarem juntament amb el pa, el formatge, un poc de julivert i un brot de senyorida. Ho juntarem tot amb els peus que hem bullit i capolat, hi posarem el ous, sal i un poc de pebre bo, ho mesclarem bé i ho abocarem dins una greixonera que haurem untat prèviament amb saïm.

Ho enforanem a 220 graus uns 35 minuts. Ω

Gloses Durant la Guerra Civil (XIV)

CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

"Per que mos han de matar? noltros no hem mort a ningú, d'això n'estic ben segur, ningú mos pot senyalar".
 "Se consigna des matar, la duen dins ses entranyes, han preses aquestes ales per cap esquerrà deixar".
 Amb mals modos mos reberen,

en aquell tancat cuarter, un d'aquells dos mos digué el dia que partiguérem, sa resposte que los ferem: "Es devuit de juliol".
 "Canviareu es redol, perquè tots dos rotjos hereu".
 "Bon senyor jo li vaig dir, de política no en sé res,

aquell camí havia prés per anar-me a divertir, quan sa mili vaig cumplir, vaig passar per Barcelona, a tot home jove adorna, el bon ambient que hi ha allí".
 Amb sos dos brassos alçats, a armand gran cridoria, s'obrar meu, demanaria, quan n'havia afusellats?
 "Perquè sou degenerats els qui sou de part esquerra tocareu fort sa guiterra, quan matareu capellans".
 "Ses mans meves estan netes, de sang no les he embrutades és cosa que no m'agrada, es fer tan brutals feinetes, tant l'esquerra com se dretes, sa vida se l'han jugada, han mort vells i jovenetes".
 Digué a s'altre policia, "ves a veure es capità, si los hem de dur a tancar, han arribats un bon dia".
 Amb sa seva gran furia, de fet me vaig retgirà, si mos duen a matar, d'això no m'extranyaria".
 S'ordre que varen donar, que anàssim a Lluçmajor, i de sa guàrdia és major mos viem de presentar, nostre cor se serenà perquè estava assustat,

va ser consol estremat, que el vàrem disfrutar. Cap en es Triquet partirem, els meus pares esperàven, molt neguitosos estàven pensant que mos tancarien, els altres que aquí venien, a tots havien tancats i als trobats amagats an aquests los matarien. Per lo que havia passat, dins Mallorca temps enrera, s'havia duit sa quimera, que de roig no en quedàs cap, era ordre patentat, ja des del començament era una mala gent, carregada de maldat. Cap a Lluçmajor partirem amb molta d'animació, mos feiem sa il·lusió, dels amics que trobaríem. Ses històries contaríem de lo que havia passat, un personal assustat, que molt poc s'explicarien. En es moment d'arribar cap es corter partiriem es capità trobaríem, un home de dolç parlar, quan té volen explugar, fan es parlar amorós dins el seu cor són traïdors és punyal penjat durà.
 Mos comença a preguntar, a na quin cos pertanyíem

an a quins fronts lluitaríem tot això escrit quedà, tot era per informar en el seu estat major per fer s'indagació, que res los pogués fallar. Després d'haver declarat lo que los interessava d'allò que no descuidava, dels noms de els nostres caps. S'havien ells enterats d'en Lister i den Carrillo, d'en Durruti, el Campesino els elements destacats. Aquests homes varen ser, els qui grans càrrecs tengueren caps de grans divisions eren que varen destacar-se. Saber enfrontar-se amb col·lumnas alemanes, mores i italianes, i inclús destrosser-la. En Durruti va formar

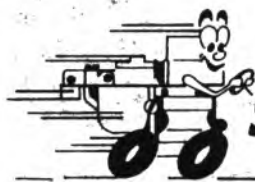
sa Col·lumna d'anarquistes amb idees definides, dispostos sa vida dar. No res los va assustar contra els tanques ells lluitaren sa trilita col·locaven perquè pogués explotar. Es Campesino va ser un home sense cultura, era persona molt dura en res mai va assustar-se. Quan un perill hi va haver, ja sortia voluntari a lo inimic calvari, a ell feia passar-ne. En Carrillo ostentà, sempre es partit comunista, resolía tot conflicte que se pogués presentà. Molts de joves reclutà perquè anassin a sa lluita, era persona absoluta, de ningú mai se fià. Ω

VIAJES VOLTRÉS, S.L.

HOTELS A MALLORCA
OFERTES ESPECIALS
SETMANA SANTA

Plaza Tte. Coronel Franco, 5 - Tel.: 24 09 40 - Fax: 24 35 38 - 07008 Palma de Mallorca

SEBASTIÀ
 SERVICI DE CARBURACIÓ

Especialitat en carburadors, injecció i posades a punt de motors

C/. Cardenal Despuig nº 7 - 07008 - Palma - Tel. 24 01 62

GIMNASI JU-LI-HAN ESPORT

C/. Hort d'en Torrella nº 12 - Tel. 46 63 64 - Palma de Mallorca

Els ofereix les especialitats:

GIMNÀSIA
MANTENIMENT
FEMENÍ
MASCULÍ

Gimnàsia Estilitzant:
 Eliminació de grèix i cel·lulitis de cintura, cuixes i glúteus. Especifica per síndrome de Venus

Sa Rua

Arreu de tota Mallorca a pagés i a Ciutat, Sa Rua s'ha celebrat altrament més coneguda pels "dies de carnaval". Ni que sia, una estona. tant quitxalla, com gent gran, llicència avui s'han pres, per a los altres mostrar, la cara que un té amagada, tota la resta de l'any. Això doncs amb les màscares cap "és Born" narem pujant, les comparses i carroçes, de ritme, sons tropicals. Sarraïns, fades, senyores, soldats, bruixes, girasols, indis, dimonis, (1)gatets, criades, bolquers i pans,

Ratolins, siurells i cans Túnels de Sóller, Esmeragdes, Geperuts de Nostre Dame Mòvils, hippis, spice-girls, cawbois, beatles, mikimause. Aquesta riuada humana, un mosaig va conformant, barreja de molts colors ple de màgia i fantasia, fruit de la il·lusió constant, tot i essent d'arrel pagana servem-ne la tradició i que sia per molts d'anys!
 En Vicenç de son Rapinya

1 Gatet és sinònim de moixet
 2 Esmeragda és un personatge de "El Geperut de Notre Dame" Ω

Zoldas

Carrer de Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

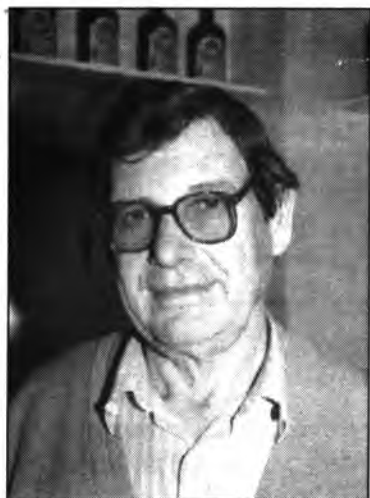
07007 Palma de Mallorca

Fa 4 anys que en Gabriel Arbona regenta el **Taller de Toldos Aragó** a la barriada de son Canals.

Fa 17 anys que na Benvinguda Seguí regenta el **Bar Alberca** a la barriada de son Canals de Ciutat. És un bar del Barça.

En Miquel Taverner, natural d'Ariany, regenta des de fa 12 anys la **Taverna Oliva** a la barriada de la Soledat de Ciutat.

Miquel Pérez regenta des de fa 14 anys el **Taller Crismi** de reparació de cotxes a la barriada de son Canals.

Fa un any que en Bartomeu Llinàs va obrir la **Barberia Llinàs** a la barriada de son Canals.

Què ja sabeu comunicar-vos amb els altres?

Record que en una ocasió, mentre formava part d'una junta de directors, un dels nostres col·legues va tractar que acceptàssim una moció que va presentar. Aquesta fou rebutjada per unanimitat sense massa discussió. A la mateixa reunió, amb minuts de diferència, un altre membre de la junta va demanar la paraula, va presentar la mateixa idea i per unanimitat fou aprovada.

Que és el que va produir el canvi d'opinió de la junta? La diferència entre els meus dos col·legues fou que el primer no va saber comunicar aquesta idea amb efectivitat. No ens va convèncer. Va despertar els nostres dubtes. No vérem la importància de dur endavant aquest projecte. El segon fou diferent, se va mostrar molt entusiasta. Ens va demostrar la necessitat d'aquell projecte. Ens va fer creure que funcionaria. Ens va explicar els beneficis que tendríem si el duïem endavant. Jo vaig ésser el primer convençut.

Durant molts d'anys vaig ésser agent d'assegurances. El meu sou estava basat en les comissions que rebia per la venda d'assegurances. Jo mateix determinava quant guanyava. El factor temps no era el determinant del meu sou. Sabeu quin era el determinant? La manera com jo pogués comunicar a les persones la necessitat, i els avantatges de tenir els beneficis d'una assegurança de vida. Abans de vendre el producte, havia de vendre la idea. Aquesta idea se filtrava a través de la meua personalitat. L'ordre de prioritats que ens ensenyaven era: Primer, el client. Segon, l'agent. Tercer, el client. L'assumpte era que el client havia de sentir que ell o ella eren primer que l'agent.

Els bons comunicadors són aquells que vénen la idea abans que el projecte. Descobren una necessitat i procuren omplir-la. Abans de "parir" l'idea queden embarassats d'ella. Aquell que no creu en una cosa, no podrà convèncer als altres perquè hi creguin. Record que com a agent d'assegurances, una de les primeres preguntes que les persones

me feien era: I vostè que està assegurat a aquesta companyia?

Les relacions humanes giren entorn a les comunicacions. Aturau-vos un moment, mirau a l'entorn, a la vostra família, als companys de feina, la televisió, el diari, l'internet, la associació a que pertanyeu... El més alt percentatge de la nostra vida està ocupat per les comunicacions. Això ens indica què és d'important el saber com, on i quan hem de comunicar. A continuació vos presentaré algunes suggerències que ajudaran al comunicadors a fer-ho amb èxit.

El comunicador ha de ser original

L'originalitat se manifestarà tant en la vostra veu com en el vostre estil. A tot el món no hi ha una persona exactament igual que vos. Déu ens ha fet molt singulars. És en aquesta diferència que tenim l'aventatge de comunicar-nos com ningú més podria fer-ho. No hem de pretendre ser altres. No imitem als altres. No siem còpies humanes d'altres. Siem nosaltres.

El comunicador ha de revelar confiança quan parla

L'orador mostrarà calma, confiança i seguretat quan parla. El nerviosisme i la vacil·lació és quelcom que se detecta fàcilment. Un venedor nerviós i vacil·lant entrarà a molts de llocs amb el seu producte i en sortirà amb el mateix.

El comunicador ha de tenir fe en Déu, en si mateix i en el que l'escolta. Seguretat de que domina el tema, en que podrà comunicar, en que altres apreciaran allò que dirà, en que farà el millor que pugui.

El comunicador ha d'estar ben preparat per a parlar

Hà d'haver estudiat bé el seu tema i tenir les notes ben organitzades. Posar-se a parlar davant un auditori sense preparació es una manca de respecte a aquest auditori. Això és quelcom que no se pot disimular a una audiència.

El comunicador ha de deixar-se veure pels oients

Molts d'oradors pensen que no han de pujar a la plataforma fins el moment de parlar, ja que d'aquesta manera, pensen que se crearà un clímax d'expectació entre l'audiència. No crec que això sia el més apropiat. La presència de l'orador davant l'audiència, ajudarà a calmar tota la tensió i la curiositat.

El comunicador ha de parlar als oients

L'orador ha de donar l'impressió de ser espontani. És a dir, moure als oients. L'única manera és parlar amb ells. Ells han d'estar en diàleg amb l'orador. D'aquesta manera se produirà un intercanvi intel·lectual, emotiu, afectiu i espiritual. Moltes vegades he escoltat oradors que m'han deixat la impressió que estaven parlant amb mi mateix. Heu tengut qualche vegada aquesta experiència?

El comunicador ha de ser clar en les seves idees

Quan algú enten allò que deim hi ha comunicació. La mala interpretació ve com a resultat d'una comunicació pobre. El comunicador cerca de ser entès. De lo contrari se dirà allò que ell o ella mai varen dir. **Fonts de Documentació. Ω**

EL PLAER DE BEURE

Cabernet Sauvignon 1993

ANTONI GELABERT

Una bodega petita, com és per exemple la de n'Antoni Gelabert, per ser respectada pels seus germans grans, moltes vegades no li queda més remei que elaborar vins de qualitat. I amb això, no vull dir que a les bodegues grans no es vinifiquin bons vins.

N'Antoni Gelabert professa una gran devoció pel món del vi, cosa que el va dur, l'any 1980, a crear un petit celler a Manacor. Confiant amb les varietats foranes, decidí plantar son Fangos i es Llodrà (on la terra és del tipus call vermell) les varietats Cabernet Sauvignon, Chardonnay, Gewustraminer, Riesling, Merlot, Pinot Noire i Robí Cabernet; sense oblidar les autòctones Manto Negro, Callet, Fogoneu Francès i Premsal Blanc.

Però el protagonista d'aquest parell de retxes és un monovarietal de Cabernet Sauvignon de l'any 1993, el qual fou vinificat de forma acurada en dipòsits d'acer inoxidable, per sofrir posteriorment una criança oxidativa en bota de roure americà, durant un període de catorze mesos. El resultat final ha estat un vi d'un color entre cirera i robí, que un cop ensumat dona tota una delicada gama d'aromes que van des d'olors animals (cuïro) fins a torrats, passant per matisos acaramellats i records de tabac. En boca és fresc, deixant un retronasal d'interessants gusts d'ametlla torrada.

Es tracta d'un vi que comptarà amb el temps com a aliat a l'hora d'augmentar la seva força organolèpica. És un vi que es farà amic ràpidament d'una taula ornamentada amb productes com els esclatassangs o les gírgoles, sense oblidar un camaiot o una sobrassada, que en aquest temps ja comencen a deixar sentir l'olor.

Preu de venda al públic: 1.300 ptes. Tlf. 552409 Ω

OCASIO UNICA!

POSI AIRE ACONDICIONAT A CASA SEVA,
AMB BOMBA DE CALOR (ESTIU-HIVERN)

A PREU SUPER-ESPECIAL (OFERTA NO MILLORABLE) I ENDEMÉS

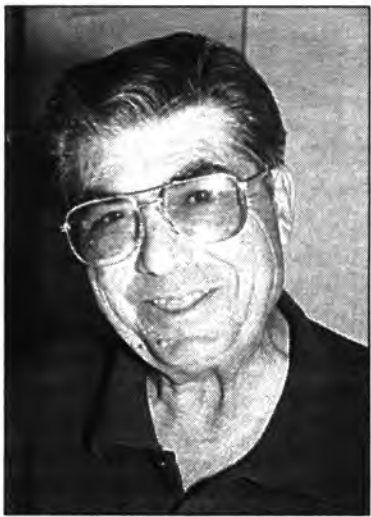
***!!!PAGUI EN 12 MESOS SENSE RECARREC!!!**

CONTINUA LA NOSTRA OFERTA - ABONAMENT DE 15.000 PTES.
PER LA SEVA RENTADORA USADA QUAN COMPRI UNA DE NOVA.

SERVIM A TOTA L'ILLA

NICOLAS DE PAX, 16. Tel. 46 00 83 - VELAZQUEZ, 12. Tel. 71 44 56

(*) CREDIT A PLAÇ SANTANDER - CREDIT FACIL SA NOSTRA - TARGETA VISA "LA CAIXA"

Fa 35 anys que en Miquel Marí va obrir el **Taller Marí** de decoració de vidre a son Canals. Els vidriers són els seus clients.

Fa 7 anys que na Cipriana Olmo regenta l'**Elèctrica Crespi** a la barriada de Pere Garau de Ciutat. Vén material i fa instal·lacions elèctriques en general.

Na Maria Sard, natural de son Carrió, fa 33 anys que regenta la **Botiga de Confecció Bon Preu** a la barriada de Pere Garau.

L'ESGLÉSIA I L'ESTAT

Un toc d'alerta a l'Europa actual

PER RICARD COLOM

Dependre per res del "Cèsar de torn", en comptes de dependre dels creients, és hipotecar-se espiritualment a una força estranya a la provisió divina. I encara més, hipotecar-se políticament.

Restitució no és contribució

D'ençà del segle IV, l'Església visible (estructura eclesial) ha mantingut una actitud benèvola i neutral respecte de l'Estat (mentre no atacàs els seus interessos corporatius). Més aviat, de fet, la "benevolença" guanyà la partida a la neutralitat, i les esglésies, amb tal de no ser de nou martiritzades, han acabat recolçant, per activa o per passiva, qualsevol classe d'Estat, inclosos els de polítiques més dubtoses, segons l'Evangelí.

Quan els fariseus preguntaren a Jesús sobre el tribut al Cèsar, els contestà que calia tornar al Cèsar allò que duu la imatge divina (l'home en les benaurances): No era una contribució al Cèsar, sinó una restitució.

Per damunt dels interessos materials

I que cal donar a Déu? Tot és de Déu, en realitat, però especialment, cal caminar en la justícia del Regne de Déu a la Terra, i ací rau el contenciós de tots els temps, el qual es recolza en les deformacions religioses humanes.

La justícia de Déu ha d'anar per damunt dels interessos materials immediats, però això és molt fosc per a moltes esglésies d'Occident. Dit altrament, per ser àgils cal desfer-se de la feixuga càrrega d'allò que devem al Cèsar, tornar-li-ho tot, per a ser veritablement lliures.

L'obediència a les autoritats

Els primers cristians anaven al

martiri per una qüestió, tan trivial per als cristians "light" d'ara, com si el "Kyrios Katholikós" (el Senyor Universal) era el Crist o era el Cèsar. Ara quasi tothom ho deixaria córrer o s'ho empassaria tranquil·lament. O no? Hom diria: "màrtirs per una qüestió de noms?".

Però crec que les "religions" sols pacten amb el Cèsar quan ja no viuen el Regne de Déu. Llavors contesten sempre com els líders autocomplaents que enviaren el Crist a la creu.

Sant Pau parla en diverses ocasions d'obeir les autoritats, posades per Déu, però per el bé, no pas per el mal. La lògica del Nou Testament és "obeir primer la justícia de Déu, per damunt dels homes i de les autoritats".

Un exemple per a l'Europa actual

L'emperador Constantí decretà la llibertat religiosa (Edicte de Milà, 313). La tradició parla de la seva suposada conversió, però els fets històrics la desmenteixen radicalment. Impulsà la barreja de paganismes i cristianisme per interessos polítics (enfortir el decadent imperi).

Hi ha documents molt aclaridors, durant el segle IV, que donen llum sobre el sùtil procés d'estatalització del cristianisme. L'Església Universal s'acomodà plàcidament als segurs límits estatals: d'"universal", ("Katholikè" en greg) passa a ser "imperial".

Aleshores l'espasa de Déu no

trigà a castigar-la amb la destrucció de l'Imperi Occidental a mans dels "barbari" (estrangers). I conte si la envellida Europa Occidental no acabarà igualment a mans del "barbari", que ara tan cruelment margina del seu luxe insolent: els pobres i els immigrants del Tercer Món, o sia, els habitants de les tres quartes parts de la població mundial.

Arrels contràries al pensament bíblic

Actualment hi ha l'esperit del Cèsar introduït en moltes esglésies de molts d'estats, on els dirigents cristians són més honorats que no perseguïts. Després de la oficialització plena de l'Església, fou la mateixa Església entronitzada la que se va encarregar de perseguir els autèntics creients, en tal que "braç religiós" de l'Estat.

Talment els passà als valdesos, a Jan Huss, als anabaptistes, als calvinistes...

L'Església, en vendre's al Cèsar, sempre esdevé simple religió del poder constituït (amb elements aïllats i individuals autèntics, però), en un engranatge de mort.

En mots de Marx, l'Església es transforma en "opi del poble", és a dir, en un embrutiment farisaic de l'esperit.

Als cristians cal dir: Purifiquem-nos ara, del mal esperit cesarista i de les altres males broses: tradicions humanes (de qualsevol confessió), conveniències consumistes, i passem a ser, per la glòria de Déu, la llum de Crist arreu dels Països Catalans.

Grups de pressió i colonialisme

Si bé als EUA les esglésies lliures sempre han estat, i són, majoritàries, ja fa temps que han entrat, en part, en la dinàmica de lligar-se al seu "Cèsar". I això a través de grups de pressió religioso-polítics (Majoria Moral, Taula de la Religió, etc.) sobre temes sectorials específics (antiavortament, moralitat, anticomunisme), els quals han creat potentíssims moviments de "mass mèdia" que mouen milers de milions de dòlars setmanals.

També, durant l'expansió de l'Imperi Britànic, el progrés del

cristianisme tutelat per les baionetes de la reina d'Anglaterra, entre les nacions conquerides (especialment a l'Índia i als països musulmans) fou ínfim.

Això contrasta vivament amb l'extraordinari creixement del cristianisme, tan perseguit durant els tres primers segles o ara mateix a la Xina o als Sudan. Pitjor encara: va ser necessari un Gandhi, que donà lliçons d'amor als encarcerats colonialistes "cristians".

Missioners com Hudson Taylor, qui evangelitzà penosament grans comarques de la Xina, i que fou menyspreat per les colonialistes missions britàniques de llavors, els membres de les quals no van aprendre a parlar la llengua del país ni a vestir com els pobres.

Ara i ací, a casa nostra mateix, també hi ha colonialistes a qui els fa nosa la llengua autòctona i no volen identificar-se amb l'arrel del nostre poble.

La superficialitat d'Occident

Els homes estan massa apegats a l'Estat i massa poc interessats per la justícia del Regne de Déu. Temen anar a la presó per una idea. La superficialitat dels cristians occidentals fa del cristianisme una religió nominal més, tret de casos minoritaris.

Clergat i estats s'han fet mutuament respectables per la tebior, i als dissidents els han apartat al desert que ells etiqueten com a "fanatisme". Com que tenien apagat el gresol de la justícia del Regne, no han olat cap injustícia de molts de Nerons moderns. Així passà amb el nacionalcatolicisme i en Franco.

Durant molts de segles l'Església oficial ha anat sempre darrera els fets, les descobertes científiques, les massacres monstruoses; primer callant i dient: "ja serà menys", i després argumentant: "bé, això ja ho sabem tots".

Però això d'anar coixeu coixeu darrera, sols demostra com n'és de mancada d'esperit profètic, l'Església oficial. Ja ho diu la Paraula de Déu: "Poble meu, sortiu d'ella, perquè no esdevingueu còmplices de les seves culpes (Apocalipsi 18.4). Ω

PLANXISTERIA I PINTURA

DEL

CRIS - MI

MIGUEL A. PEREZ MIEZA

C/ SAFAREIG, 9
Barri Son Canals

PALMA DE MALLORCA
TEL. 24 48 12

ELECTRICA
GRESPI

Instalador Autoritzat per la D.G.I. n.º 962

INSTAL·LACIONS I MUNTATJES ELÈCTRICS

Antenes TV. - Porters Automàtics.

Megafonia - Telefonia

Arquebisbe Aspàrec, 5-A -
Tel: 907 81 09 63 - 24 15 59 (mòbil)
CIUTAT DE MALLORCA

Clima ATC Balear, S.L. **Roca**
Assistència Tècnica Clients

AIRE ACONDICIONAT BOMBA DE CALOR

Marià Aguiló, 25
Tel. (971) 24 89 25 Fax (971) 24 89 25
07005 - PALMA DE MALLORCA

Ecologia i nacionalisme

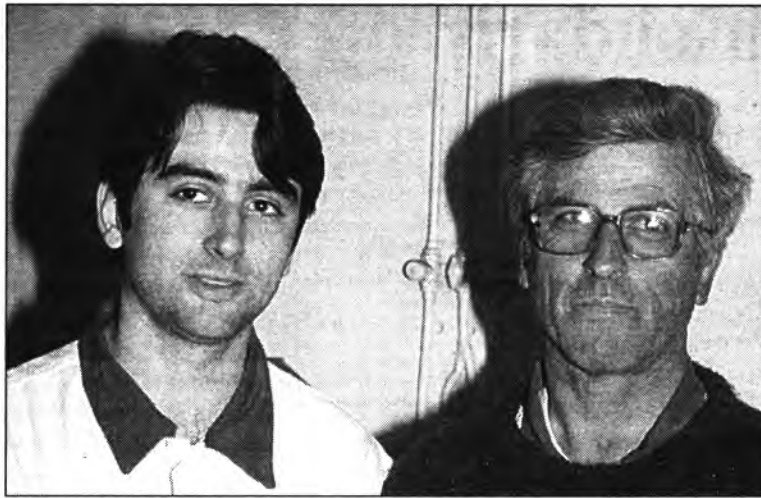
La defensa del medi natural i de la pròpia identitat lingüístico-cultural constitueix els dos eixos bàsics de qual-sevol política d'alliberament nacional. És de raó, doncs, afirmar que existeix un nexa fonamental d'unió entre l'ecologisme i el nacionalisme, entre la lluita ecologista i la lluita per una autonomia plena (és a dir, per la independència).

Nacionalisme i ecologisme són moviments de recuperació d'un esperit lliure, solidari i humanista, així com d'unes formes segrestades per una història aliena. Ambdós moviments són, també, inspiradors d'un veritable projecte de futur que elimina l'amenaça de l'imperialisme, de l'expansió, del creixement descontrolat i de l'uniformisme genocida dels estats jacobins.

Per tot arreu l'ecologisme es desenvolupa paral·lelament als moviments d'alliberament nacional (als Països Catalans, a Galícia, a Euskadi, al Quebec, a Bretanya, a Occitània...), i és que la defensa de la nació és la defensa de la Terra, i la defensa de la natura no és més que la reivindicació d'una pàtria on poder viure plenament i lliurement (lluny d'això en restarien, òbviament, les nacions expansionistes i amb un creixement agressiu).

El veritable autogovern esdevé possible mitjançant la millora continuada de les condicions de vida i de treball i, també, mitjançant la utilització racional dels recursos naturals i del medi ambient. I és que l'Àmbient i la Natura són uns valors nacionals que han d'esser protegits. És per això que bona part de la consciència nacional desvetllada a les nostres Illes des de la instauració de la molt controlada -però no tant- democràcia espanyola, ha sorgit de la lluita per la defensa de l'entorn natural.

Perquè no podem oblidar que és a la nostra terra, i en la nostra llengua, on hem de viure sempre i on han de viure els nostres fills. La llengua, la terra i l'aire que respirem són la vida per la qual hem de lluitar. **Andreu Salom i Mir. Ω**

Son els Vecina, pare i fill, de can Pastilla. Fa 22 anys que obriren al **Taller de Radia-dors Vecina** a la barriada de son Canals.

Fa 7 anys que na Roser Voltes va obrir l'**Agència de Viatges Voltes** a la Plaça de son Gotleu de Ciutat.

Futbol andalús De la revista Independència

Des d'aquí m'agradaria enviar una salutació als seguidors andalusos de futbol. Vull exprerar la meva enèrgica repulsa als incidents que se produeixen quan juguen dos equips andalusos. M'agradaria que entre tots formassim pinya i que hi hagés més cordialitat, que ens esperassim els uns als altres per prendre una cervesa i partíssim plegats cap al camp de futbol, que deixassim les rivalitats estúpides que no ens duen enlloc.

També voldria fer una crítica a aquelles penyes que s'agermanen amb altres que se troben a milenars de quilòmetres: ens hem d'agermanar nosaltres sense exclusió de cap grup i ajudar-nos a fer fora a tota aquesta gent que sobra (faxas, skin heads...)

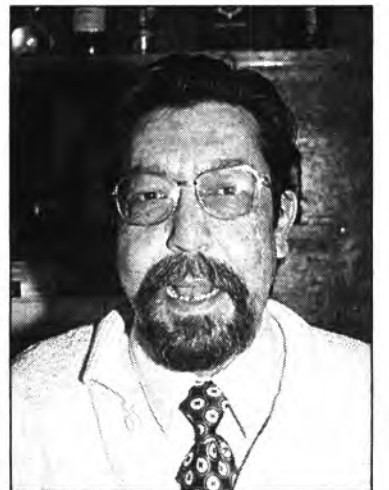
Seria bonic crear una penya com les que han fet a Euskadi, l'Atlètic de Bilbao i el Reial Societat o les gallegues amb "Grei Xentacca".

Nosaltres ho podríem fer millor encara, perquè som molts i la nostra penya seria molt forta. Esper que això arribi com més prest millor i s'acabi l'estúpida divisió que hi ha a la nostra terra.

També m'agradaria que recolsàssim el projecte d'una "Selecció Andalusana".

Per acabar voldria enviar una salutació cordial a: Brigadas Amarillas, Biris, Supperter Sur, Frene Bokeron, Green and White Army, Frente Onuba, Komando Atlètico i Hinchada Azul.

Nota de la redacció: Ja ho veis, companys. L'Estat espanyol se desintegra. Els més rabiosos són els bascos que maten espanyols, els catalans i els gallegos lluiten de manera pacífica per la seva independència, i ara, els andalusos, també lluiten per desfer-se de les cadenes que els uneixen a Castella. Els qui se vulguin posar en contacte amb "Independència" ho poden fer a l'Apartat 382 d'Almeria. Ω

En Josep Torres, natural de Barcelona, regenta des de fa 2 anys la **Cafeteria Can Marcos** a la barriada de son Canals de Ciutat. Despatxa plats combinats a 700 ptes. La nova direcció del local és **Josep i Conxa.**

Na Glòria Moranta, natural d'Algemesí a l'horta valenciana, regenta des de fa un més la **Fruiteria Glòria** a son Gotleu. Val la pena anar-hi per la calitat i preu.

TALLERS CARRERAUTO, S.L.

- PLANXA DE L'AUTOMOBIL
- REPARACIO EN BANCADA

LUIS I RAFAEL

ISIDORO ANTILLON, Nº 59 - TEL. 24 79 35 - 07005 PALMA DE MALLORCA

DIRECCIONES POSTALES DE NACIÓN ANDALUZA

Apdo. 84 Alcalá de Guadaira. (Sevilla)	Apdo. 347 Jaén.
Apdo. 1.090 Algeciras. (Cádiz)	Apdo. 2.022 Málaga.
Apdo. 382 Almería.	Venezuela, 1 bajo Marbella (Málaga).
Apdo. 25.046 Barcelona.	Apdo. 74 San Fernando (Cádiz)
Apdo. 2.603 cp. 11080 Cádiz.	Apdo. 4.138 Sevilla.
Apdo. 799 Córdoba.	El Palo Apdo. 6.047 29018 Málaga.
Apdo. 4.075 Granada.	
Apdo. 389 Huelva.	

Màrquès de la Font Santa, 51 Baixos
Tel. 27 30 46 -
Fax 24 20 29
07005 - Ciutat

muntatges electrics

Joyería Terry

C/. Balmes, 1-A - Telèfon 27 60 04
PALMA de MALLORCA

BRICOLAGE DE LA MADERA

C/. Reyes Católicos, 88
Tel. - Fax: 24 97 23 07006 Palma de Mallorca

Solidaris i insolidaris

El passat dia 10 de gener, la Junta d'Extremadura, en mans del Partit Socialista, va fer reals les seves amenaces i va presentar al Tribunal Constitucional un recurs d'inconstitucionalitat contra els traspassos de 30% de l'IRPF a les comunitats autònomes. A aquest recurs s'hi afegirà de bon segur el que presentarà el govern andalús i potser el de Castella-la Manxa, també socialistes.

Aquests recursos són clarament polítics i suposaren la torna per part dels socialistes dels recursos que en el seu moment van presentar els popu-

lars, començat per la Galícia d'en Fraga quan varen ser els socialistes el qui acordaren amb CiU, sempre a canvi del seu suport parlamentari la cessió del 15%. Com es pot veure, uns i altres tenen comportaments perfectament paral·lels; oposició radical al traspasso quan són a la oposició i acceptació-resignada quan necessiten el suport parlamentari nacionalista. Tanmateix la seva acceptació no depèn mai de cap convenciment ideològic, les dretes i les esquerres espanyoles tenen la mateixa concepció castellana de l'Estat espanyol.

El seu gran argument, avui dels socialistes i demà dels populars, es la famosa **insolidaritat**. Segons ells, els nacionalistes som uns insolidaris perquè volem que els impostos que pagam restin a la nostra terra per ser reinvertits en benefici dels nostres conciudadans i de les seves necessitats econòmiques i socials. Segons ells, els nacionalistes no tenim dret ni a queixar-nos quan la diferència entre el que pagam i el que l'estat reinverteix a la nostra terra o transfereix a les nostres administracions autonòmiques i locals és tan escandalosa com en el cas de les tres autonomies dels Països Catalans.

Segons ells, no tenim dret ni tan sols a dir que, mentre els jornalers d'Andalusia i Extremadura, tant sota els socialistes com sota els populars, reben les **peonadas** per atenuar la manca de treball agrari. Els jornalers valencians, catalans o mallorquins, teòricament ciutadans del

mateix estat, no tenen dret a rebre les mateixes percepcions; d'això, ells en diuen igualtat.

La solidaritat és una gran paraula que els omple les boques a tots ells, desde la seva concepció estatista de la realitat, la solidaritat comença i acaba en les fronteres de l'estat, no és pot fer extensiva a la restat d'Europa ni molt menys al Tercer Món. Es una solidaritat clarament espanyola i que s'ha d'exercir parlant en castellà i sense transpassar les **sacrosantas fronteres de la patria**.

La solidaritat és una gran paraula, però deixa de tenir sentit quan les comarques del sud del País Valencià van necessitar ara fa un any aigua del Tajo per a salvar els seus cultius, i el govern de Castella-la Manxa, el mateix que ara estudia presentar el recurs d'inconstitucionalitat, es va negar a cedir-ne. La solidaritat, segons ells, només s'ha d'exercir en

una direcció, de nosaltres cap a ells, no al contrari.

Un altre dels grans arguments dels senyors socialistes espanyols és que la prosperitat dels Països Catalans es va fonamentar en el treball dels immigrants d'origen extremeny i andalús que varen venir a fer feina a la nostra terra els anys seixanta. No tots els qui varen venir eren d'aquesta procedència, però tant se val, acceptem el fet que la seva contribució fou molt important per el nostre progrés econòmic. I bé. On viuen aquests treballadors d'origen extremeny o andalús i els seus descendents? És que se'n han tornat a la seva terra? Ben al contrari, viuen aquí més o menys integrats a la nostra societat, i necessiten, com la resta de ciutadans del país, la construcció de carreteres, d'escoles, de centres sanitaris o la creació de nous llocs de feina. I per què es pensen els senyors socialistes espanyols que volem la transferència dels nostres impostos sinó per beneficiar-los a ells i a nosaltres mateixos amb millors inversions?. **Jaume Tallaferro. Ω**

No consentis aquest atac continu a la dignitat del nostre poble

VALENCIÀ, PLANTA'T

Exigeix a les institucions públiques i als partits polítics valencians que defensin el bon nom de València.

Protesta davant els mitjans de comunicació madrilenys cada cop que utilitzen el nom **Levante** per referir-se a la nostra comunitat, tot cridant als telèfons que a continuació es llisten: COPE 91 309 00 00; Cadena Ser 91 347 07 00 (Cap de programació, de 9 a 2 i de 5 a 7); Onda Cero 91 538 63 00 (Cap de programació, de 9 a 2 i de 5 a 8); RNE 91 346 10 00 (secció reclamacions); TVE 91 346 40 00; Antena 3 TV 91 652 69 38 (cal escriure a: Ctra. Irún, Km 11'700, 28049 Madrid).

L'ESTEL de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
 Adreça..... C.P.....
 Població.....
 C.I.F. .... Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
 Adreça.....
 Núm. entitat..... Núm. sucursal.....
 Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al Apartat de Correus 124 07600 s'Arenal de Mallorca

ES GALL

La Col·lecta, una llosa per al PP

No estava sol no en Cañellas,
 quan tragué els peus del llençol;
 tot el grup dels seus titelles,
 com uns ases amb esquelles,
 sonen ara el picarol.

El fiscal, com a un culpable,
 li exigeix dos-cents milions...
 Tots els seus diuen: "El diable
 de cap furt és responsable,
 que entre tots n'hem fet partions!"

D'arbre caigut fan estelles,
 només serveix per cremar;
 però a l'abatut Cañellas
 el mullen com les vaixelles,
 per veure si el fan surar.

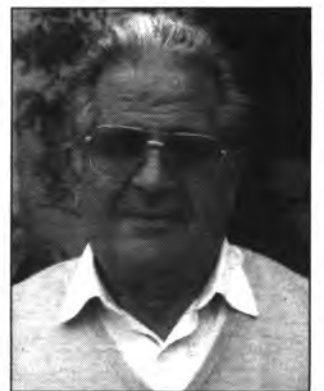
"No el vos mengueu com a una ostra,
 que l'Amo sol no ha fet res;
 el que ha fet és "cosa nostra"
 (diuen tots) i com a mostra
 estam de part d'es "pagès".

"Aplaudim ses malifetes
 com a notes de virtut;
 ens ha fet tantes bestretes,
 que ens devem, com uns profetes,
 a encensar el seu taüt".

Cercar doblers com a rates
 és el que volen avui
 en Verger, n'Huguet, en Matas...
 Mai ha importat als pirates
 que el poble passi per ull!

A la vista hi ha una data,
 mil nou-cents noranta-nou,
 i aquest Gall posa sabata
 que el poble aquest pic barata...
 De PP ja basta i prou! Ω

Al Restaurant Bonança

Escandell

S'Arenal es tot gaubança
 tot l'any se pot visitar,
 té el Restaurant Bonança
 on molt bé se pot menjar.
 Al barri de **Sometimes**
 amb aires sans dins el pla,
 amb esplai per nins i nines,
 allà a gust poden jugar.
 També té bona terrassa,
 tan distingit restaurant
 d'aparcament, això és massa,
 tots els cotxes hi cabran.
 L'amo en Pau, un home noble,
 conegut pels vilatans
 per tenir galera al poble,
 que lloga a petits i grans.
 Els dilluns està tancat,
 pel personal descansar,
 i els diumenges aviat,
 no s'hi poden col·locar.
 Per esser lloc de gaubança
 i de bon comportament,
 del públic té l'alabança
 ja que al Restaurant Bonança,
 serveixen amablement. Ω